

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының
Бишмунча авыл Советы
КАРАРЫ

3 июнь 2022 ел

№ 48

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 27 декабрдәгә 57 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше, Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советының «Әлмәт муниципаль районы территориясендә урнашкан җирлекләргә шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрен хәл итү буенча «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен тапшыру турында» 2021 елның 28 сентябрдәгә 81 номерлы карары нигезендә

Бишмунча авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 27 декабрдәгә 57 номерлы карарына түбәндәгә үзгәрешләрен кертүгә:

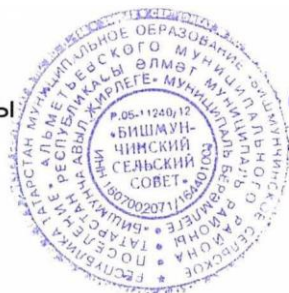
- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең I, II, III өлешләрен яңа редакциядә баян итүгә (карарга 1 нче кушымта).

2. Өлеге карарны Бишмунча авылы, Совет урамы, 57 А йорты, Кама-Елга авылы, Кама-Елга урамы, 26 нчы йорт, Ак-Чишмә авылы, Ак-Чишмә урамы, 1 нче йорт, Бахчасарай поселогы, Җиләкле урамы, 1 нче йорт территорияләрендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итүгә, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU), «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга

3. Өлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Бишмунча авыл җирлеге башлыгына йөкләргә.

Бишмунча авыл
җирлеге башлыгы

Р.Г.Фазлыев

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль
районының
Бишмунча авыл Советының
2022 елның 3 июнендәге 48 номерлы
караына
1 нче кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӘЛМӘТ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БИШМУНЧА АВЫЛЫ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӨН
ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШЛӘР КАГЫЙДӨЛӘРЕ**

Эчтөлөк

I ӨЛӨШ. ШӨНӨР ТӨЗЕЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӨ ЖИРДӨН
ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӨРТИБЕ 4

1 бүлөк. Гомуми нигезлөмөлөр	4
Статья 1. Өлөгө Кагыйдөлөрдө кулланыла торган төп төшөнчөлөр.	4
Статья 2. Кагыйдөлөрне кертү, билгеләү һәм аның составы.	9
Статья 3. Шөһөр төзелешен жайга салу линиясе.	10
Статья 4. Шөһөр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.	10
Статья 5. Жирдөн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның жирдөн файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуы.	14
Статья 6. Кагыйдөлөрне бозган өчен җаваплылык.	14
2 бүлөк. Жирдөн файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.	14
Статья 7. Объектлар һәм шөһөр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.	14
Статья 8. «Бишмунча авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә территория-сендә жирдөн файдалануны һәм төзелешне жайга салуны гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары	15
Статья 9. Жирдөн файдалану һәм төзелеш комиссиясе.	16
Статья 10. Иҗтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.	17
3 бүлөк. Кагыйдөлөрне гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчөмсез милекне файдалану хокукы.	23
Статья 11. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезлөмөлөр.	23
Статья 12. Кагыйдөлөргә туры килми торган күчөмсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре.	24
4 бүлөк. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрөнә рөхсәт. Төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт.	25
Статья 13. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрөнә рөхсәт бирү.	25
Статья 14. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алу төртибе.	26
5 бүлөк. Территорияне планлаштыру документлары.	28
Статья 15. Территорияне планлаштыру документлары.	28
Статья 16. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү төртибе.	29
6 бүлөк. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.	32
Статья 17. Муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрне резервлау.	32
Статья 18. Муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен алу.	33
Статья 19. Гавами сервитутлар билгеләү.	33

Статья 20. *Шөһөр төзелеше регламентлары билгеләнмөгән гомуми файдаланудагы территориялөрдөн һәм жир кишөрлеклөрөннөн файдалану.* 34

7 бүлек. *Йомгаклау нигезләмәләре.* 35
 Статья 21. *Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.* 35
 Статья 22. *Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.* 38

II ӨЛЕШ.

ШӨҺӨР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӨРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ 38

8 бүлек. *Территориянең шөһөр төзелешен зоналаштыру картасы* 38

Статья 23. *Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенең шөһөр төзелешен зоналаштыру картасы.* 38

9 бүлек. *Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.* 40

Статья 24. *«Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.* 40

Статья 25. *Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы.* 40

III ӨЛЕШ. ШӨҺӨР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ. 40

10 бүлек. *Күчәмсез милекне рөхсәт ителгән файдалану төрләре һәм параметрлары өлешендә шөһөр төзелеше регламентлары.* 40

Статья 26. *Шөһөр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналарның төрләре.* 40

11 бүлек. *Территориялөрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шөһөр төзелеше регламентлары.* 78

Статья 27. *Территориялөрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.* 78

Статья 28. *Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.* 87

Статья 29. *Гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары.* 87

12 бүлек. *Шөһөр төзелеше регламентлары шөһөр төзелеше регламентлары билгеләнми торган төп жирләрне билгеләү һәм аларга карата шөһөр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрне билгеләү.* 87

Статья 30. *Шөһөр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территориялөрне һәм жирләрне билгеләү.* 88

1 бүлек. Гомуми нигезлэмэлэр

Статья 1. Әлеге Кагыйдэләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

жир кишәрлеген арендау - аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен физик затка яисә юридик затка жир кишәрлеге бирү;

территорияне төзекләндерү - гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм арттыруга, муниципаль берәмлек территориясенә санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлегенә;

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре – законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив хокукый актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләренә мәжбүри үтәгән очракта, жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләренә һәм объектларның исемнәрен тиешле территорияль зоналарга карата шәһәр төзелеш регламентлары составында биләү нәтижәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Күчәмсез файдалануның рәхсәт ителгән төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен, файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләрен, рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрен үз эченә ала;

рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре - аерым территорияль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеш регламентының «Рәхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре» исемлегендә аларның исемнәрен атау нәтижәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләренә һәм шартлы рәхсәт ителгән куллану төрләренә карата өстәмә сыйфатында гына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта әлеге Кагыйдәләрдә мондый эшчәнлекнең күләмнәре һәм башка параметрлары буенча рәхсәт ителгән файдалануның тиешле төп төрләренә һәм шартлы рәхсәт ителгән куллану төрләренә күләмнәре һәм башка параметрлары белән чагыштыруда чикләүләр билгеләнә;

генераль план - жирлекне территорияль планлаштыруның максатын, бурычларын һәм юнәлешләрен, территориянең тотрыклы үсешен тәмин итү өчен эшләнә торган аларны гамәлгә ашыру этапларын билгели торган территорияль планлаштыру документы төре;

жир кишәрлекләренә дөүләт кадастр исәбенә алуы - жир кишәрлекләренә бердәм дөүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү, шуның нәтижәсендә һәр жир кишәрлеге шундый характеристикалар ала, алар аны башка жир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисады бәяләүгә гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

күчәмсез мөлкәтне дөүләт кадастр исәбенә алу - жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары турында, төзелеп бетмәгән объектлар турында, бердәм күчәмсез комплекслар турында, ә федераль законда билгеләнгән очракларда һәм жир белән нык бәйләнгән башка объектлар турында күчәмсез милек реестрына керту, Ягъни, аларны билгеләнмичә күчереп йөртү мөмкин түгел (алга таба шулай ук - күчәмсез милек объектлары), алар мондый күчәмсез милек объектының индивидуаль-билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалары булган булуын раслый, яки

аның яшәешен туктатуны, шулай ук күчемсез милек объектлары турында әлеге Федераль законда каралган башка белешмәләргә раслый;

шәһәр төзелеш эшчәнлегенә - территорияне планлаштыру, шәһәр төзелеш зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, капитал ремонт, реконструкцияләү рәвешендә гамәлгә ашырыла торган территорияләргә, капитал төзелеш объектларын жимерү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләргә комплекслы үстерү һәм аларны төзекләндерү, шул исәптән шәһәрләргә һәм башка жирлекләргә үстерү эшчәнлегенә;

шәһәр төзелеш зоналары - территорияне зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеш регламентларын билгеләү максатларында территорияне зоналаштыру;

шәһәр төзелеш регламенты - тиешле территорияне зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләргә рәхсәт ителгән файдалану төрләре, жир кишәрлекләргә өстендә һәм өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану процессында файдаланыла, жир кишәрлекләргә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмгә һәм рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, жир кишәрлекләргә һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлегенә гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территорияне коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә минимал мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткеләргә һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен максимал мөмкин булган территория дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткеләргә;

төзүче – үзгә караган жир кишәрлегендә яисә хокук иясенә (дәүләт (муниципаль) милек объектларына бюджет инвестицияләргә гамәлгә ашырганда дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары), "Росатом" атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе, "Роскосмос" космик эшчәнлегенә буенча дәүләт корпорациясе, бюджеттан тыш дәүләт фондларының идарә органнары яки жирле үзидарә органнары килешүләргә нигезендә үзләргә дәүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләргә тапшырганнар яки "Территорияләргә үстерү фонды" гавами-хокукый компаниясе турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2017 елның 29 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 13.3 статьясы нигезендә төзелеш алып баручы үз функцияләргә килешүгә нигезләнәп тапшыручы) жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны, сүтүне тәмин итүче, шулай ук инженерлык эзләнүләргә башкару, аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау өчен проект документларын әзерләүче физик яисә юридик зат. Төзүче, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда каралганча, техник заказчыга үз функцияләргә тапшырырга хокуклы;

техник заказчы - инженерлык тикшеренүләргә үтәү турында, проект документларын әзерләү турында, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, сүтү турында шартнамәләргә ясаучы төзүче тарафыннан һәм төзүче исеменнән вәкаләтле юридик зат, күрсәтелгән эш төрләргә үтәүгә биремнәр әзерли, инженер эзләнүләргә башкаручы һәм (яисә) проект документларын әзерләүче, капитал төзелеш объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә, капитал ремонтлау, сүтүгә, күрсәтелгән төр эшләргә башкару өчен кирәкле материалларны һәм документларны тапшыра, , проект документациясен раслый, капитал төзелеш объектын эксплуатациягә кертүгә рәхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалый, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда каралган башка функцияләргә гамәлгә ашыра (алга таба шулай ук - техник заказчы функцияләргә). Техник заказчы функцияләргә, Россия

Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясындагы 2.1 өлешендә, 48 статьясындагы 4.1 өлешендә, 52 статьясындагы 2.1 һәм 2.2 өлешләрәндә, 55.31 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрәндә каралган очраклардан тыш, инженерлык эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үз-үзен җайга салучы оешма әгъзасы гына башкара ала;

жир кишәрлеге - жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенә бер өлеше;

күчемсез әйбер - жир өслегенә бер өлешен тәшкил итүче әйбер, һәм аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарлар) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларының яклау зоналары, су саклау зоналары, су басу зоналары, эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, аэродром территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

кызыл сызыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр;

линияле объектлар - электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәһәр төзелешен җайга салу линиясе - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләре; жир кишәрлекләре чикләреннән төзелмәләрнең минималь чиген билгеләүче линияләр (төзелешне җайга салу линияләрен дә кертеп); территориаль зоналар һәм аларның составындагы зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелешләрен, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән; жир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналары чикләре;

кызыл линияләрдән чигенү линиясе (яисә төзелешне көйләү линиясе) - биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителә торган урын чикләрен билгеләгән территорияне планлаштыру документларында билгеләнә торган линияләр;

күчемсез мөлкәт (күчемсез мөлкәтне дәүләт теркәве турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законда булган (билгеләнгән) төшенчә мәгънәсендә күчемсез мөлкәт объекты) – жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, төзелеп бетмәгән объектлар, бердәм күчемсез комплекслар һәм башкалар;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш эшләре тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алга таба-төзелеп бетмәгән объектлар), капитал булмаган төзелешләр, корылмалар һәм жир участогының аерым уңайлыклары (алмаштыру, каплау һәм башкалар);

капиталь булмаган төзелмә, корылмалар – Жир белән ныклы бәйләнеше булмаган төзелмә, корылмалар корылмалар һәм аларның конструктив характеристикалары аларның күченүен һәм (яисә) демонтажны һәм алга таба,

төзелешләрнең, корылмаларның төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләүгә тулысынча зыян китермичә жыюны (шул исәптән киосклар, лапаслар һәм башка шундый корылмалар, корылмалар) гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

капиталь төзелеш объекттын сүтү - капитал төзелеш объекттын жимерү (табигать күренешләре яисә өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерелүдән тыш), капитал төзелеш объекттын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яисә) демонтажлау юлы белән бетерү;

рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре - техник регламентларны үтәгәндә өстәмә рөхсәтсез аерым территориаль зонага (подзонага) карата шәһәр төзелеше регламентының "Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре" исемлегендә аларның исемнәрен атау нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре (техник регламентлар - төзелеш нормалары һәм куркынычсызлык стандартлары, янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре, гражданнар оборонасы таләпләре һәм гадәттән тыш хәлләрне, башка мәжбүри таләпләр кабул ителгәнчегә кадәр);

Кагыйдәләрдән тайпылышлар – әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә конкрет жир кишәрлеге өчен санкцияләнгән, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан - корылмаларның биеклегеннән, участокның төзелеш процентларыннан, төзелеш чигенүләреннән һәм башкалар, кишәрлекне әлеге кагыйдәләр нигезендә кече күләмнән, уңайсыз конфигурациядән, уңайсыз инженерлык-геологик һәм башка характеристикалардан файдалану мөмкинлегенә булмауга бәйле рәвештә файдалану;

күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану – шәһәр төзелеше регламенты нигезендә, кануннар нигезендә билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануга чиклөләр, шулай ук гавами сервитутлар белән күчемсез мөлкәттән файдалану;

капиталь төзелеш объектларын (линия объектларыннан тыш) реконструкцияләү - капитал төзелеш объекттын, аның өлешләре параметрларын (биеклеген, катлар санын, майданын, күләмен), шул исәптән өстәмә төзелеш, үзгәртеп кору, капитал төзелеш объекттын киңәйтү, шулай ук капитал төзелеш объектның төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торгызу, мондый конструкцияләренә аерым элементларын күрсәтелгән элементларның элементлары һәм (яисә) торгызылуы шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

линия объектларын реконструкцияләү - класс, категориясен һәм (яисә) башлангыч билгеләнгән күрсәткечләренә үзгәртүгә китерә торган линия объектларын яисә аларның участкалары (өлешләре) параметрларын үзгәртү яисә мондый объектларның бүленгән полосалары һәм (яисә) сак зоналары чикләрен үзгәртү таләп ителә;

шәхси сервитут - күчемсез мөлкәт объекттын милекчесе белән сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасында килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торган чит жир кишәрлегеннән файдалану хокукы (сервитут билгеләмичә тәэмин ителә алмый торган кирәкле коммуникацияләренә һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен);

гавами сервитут - Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Әлмәт муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән, жир кишәрлеген аерып алмыйча, чит жир кишәрлегеннән файдалану хокукы;

территория зонасы - жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдаланудагы территорияләр - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән майданнар,

урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр бую полосалары, скверлар, бульварлар);

территориаль планлаштыру - территорияләрне үстерүне планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналар билгеләү, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыруны билгеләү;

урам-юл челтәре - территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми файдаланудагы территорияләр булган үзара бәйлә территорияль коммуникация объектлары (мәйданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, бульварлар) системасы;

шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчәмсез мөлкәттән файдалану төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү нәтижәсендә, әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен атау нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар;

территорияләрне тотрыклы үстерү - шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кешенең иминлеген һәм яшәешенең уңай шартларын тәмин итү, хужалык һәм башка эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын чикләү һәм табигать ресурсларын әлеге һәм киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә саклауны һәм алардан нәтижәле файдалануны тәмин итү;

планировка структурасы элементы - муниципаль районның жирлек, шәһәр округы яисә авылара территориясе өлеше (квартал, микрорайон, район һәм башка шундый элементлар). Планировка структурасы элементларының төрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

жир кишәрлекләреннән файдалану күрсәткечләре һәм капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү параметрлары:

жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү - шәһәр төзелеше регламенты нигезендә жир кишәрлекләре территориясендә урнаштырылырга мөмкин булган жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының (биналар һәм корылмаларның) иң чик физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты - биналар һәм корылмалар астында жир кишәрлеге мәйданына урнашкан мәйданның нисбәте (%);

территориядән файдалану коэффициенты (жир кишәрлеге территориясенә карата) - жир кишәрлеге мәйданына караган барлык биналарның, корылмаларның, корылмаларның гомуми мәйданының нисбәте. Жир кишәрлегендә төзәргә рөхсәт ителә торган биналарның, төзелешләренең, корылмаларның гомуми мәйданы шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территориядән файдалануның максималь коэффициенты мәгънәсен жир кишәрлеге мәйданы күрсәткеченә арттыру белән билгеләнә;

яшелләндерү коэффициенты (жир кишәрлеге территориясенә карата) - яшел утыртмалар (газлар, чәчәкләр, куаклар, биек кәүсәле үсемлекләр) белән капланган жир кишәрлеге территориясе өлеше;

бинаның, корылманың биеклегенә - жирнең проект тамгасыннан алып яссы түбәнең иң югары ноктасына кадәр үлчәнгән вертикаль буйлап ераклык яисә кыяк түбәнән иң югары ноктасына кадәр, төзелмәнең, корылманың иң югары ноктасына кадәр.

Статья 2. Кагыйдэләрне кертү, билгеләү һәм аның составы.

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре (алга таба - Кагыйдэләр) - территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдэләрне куллану тәртибе һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе билгеләнә торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Әлеге Кагыйдэләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Җир кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукый актлары, һәм Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлеге генераль планы нигезендә эшләнгән.

Кагыйдэләр түбәндәге максатларда эшләнгән:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән җир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
- 4) инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтиҗәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

Әлеге Кагыйдэләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеге иминлеген тәэмин итү, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мөһбүри таләпләр;

- шәһәр төзелешен проектлауның региональ һәм җирле нормативлары;

- җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукый актлар белән.

Җирдән файдалануның һәм төзелешнең әлеге кагыйдэләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) аларны куллану һәм күрсәтелгән кагыйдэләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;
- 2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын;
- 3) шәһәр төзелеше регламентлары.

Җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдэләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе түбәндәге нигезләмәләрен үз эченә ала:

- 1) җирле үзидарә органнары җирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында;
- 2) физик һәм юридик затлар тарафыннан җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында;
- 3) территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында;
- 4) җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында;
- 5) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен үзгәрешләр кертү турында;
- 6) җирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында.

Өлеге Кагыйдэлэр Өлмэт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген көйләүче һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар тарафыннан дөүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

Өлеге Кагыйдэлэр Өлмэт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә гамәлдә.

Статья 3. *Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе.*

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләре чикләреннән (төзелешне жайга салу линиясен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенүләрен билгеләүче линияләр; территориаль зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буенча гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны сатып алу юлы белән, резервлау юлы белән; жир кишәрлекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүче санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарның чикләре.

2. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һөйкәлләренең сак зоналары проектлары белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

Статья 4. *Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.*

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- Бишмунча авыл жирлегенең генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренең хокукий режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк, һәм аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дөүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас

объектлары һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм җайланмалар эчтәлегенә, параметрлары турында карар кабул ителгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) фойдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

Тарихи җирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарға, дөвәләү-савыктыру урыннары җирләренә һәм курортларға, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеш алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр составындагы авыл хужалыгы җирләре, авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр җирләр өчен авыл хужалыгы җирләре, җир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

Урман фонды җирләреннән торак пунктлар чикләренә кертелгән җир кишәрлекләренә карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнче, мондый җир кишәрлекләре, урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан файдаланганда билгеләнгән чикләүләргә исәпкә алып, файдаланыла (2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданның яисә юридик затларга бирелгән яисә хокуклары 2016 елның 1 гыйнварына кадәр барлыкка килгән яисә аларны торак пункт чикләренә керткәнче билгеләү урманнардан файдалану белән бәйлә булмаган күчмәсез мөлкәт объектлары урнашкан урман кишәрлекләреннән тыш).

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

1) җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) рәхсәт ителгән файдалану параметрлары - җир кишәрлекләренең иң чик (минимум һәм (яисә) максимум күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

3) җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенең мөмкин булган минимум дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль файдалана алу мөмкинлегенең максимум мөмкин булган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

6. Җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата да рөхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль сайлана.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә

7. Күчмәсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны тәмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженерлык-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән, һәрвакыт рөхсәт ителә (ә алар үз көченә кәргәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлештә норматив техник документлар булып тора).

8. Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясә чикләрендә капиталъ төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым жир кишәрлеге таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

9. Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 2020 елның 10 ноябрәндәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында санап үтелгән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен карап тоту, линия объекттын (гомуми файдаланудагы тимер юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне, саклагыч корылмалар (уыртмалар), мелиорация объектларын, антлы-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезик билгеләр урнаштыруны аерым күрсәтмичә генә рөхсәт итә.

10. Жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналарны, корылмаларны урнаштыру рөхсәт ителә торган урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, алардан читтә биналар, төзелешләр, корылмалар төзү тыелган;

3) катларның чикле саны яисә биналарның, корылмаларның чикле биекlege;

4) жир кишәрлеге чикләрендә төзелгән төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлегенең барлык мәйданына карата төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданының нисбәте буларак билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер территориаль зонага карата жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы, һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең 2 - 4 пунктларында каралган иң чик параметрлары билгеләнмәгән очракта, турыдан-туры шәһәр төзелеше регламентында әлеге территориаль зонага карата жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары билгеләнергә тиеш түгел дип күрсәтелә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында күрсәтелгән күрсәткечләр белән беррәттән, шәһәр төзелеше регламентында капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең башка чик параметрлары да билгеләнергә мөмкин.

Һәр территориаль зонага карата күрсәтелгән үлчәмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрен үтәү өчен мәжбүри.

Статья 5. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуы.

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият органнары һәм идарә органнары вазыйфаи затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торучы органнар өчен ачык булып тора.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэмин итә:

- жирле массакуләм мәгълүмат чараларында әлеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару

- Әлеге Кагыйдәләрне Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге сайтында яисә Әлмәт муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру.

3. Гражданныр гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнырның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары, Әлмәт муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукий актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

Статья 6. Кагыйдэләрне бозган өчен җаваплылык.

1. Өлеге Кагыйдэләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Җирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.

Статья 7. Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.

1. Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары түбәндәгеләр:

- «Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән чикләрдәге җирлек территориясе (кертелгән Татарстан Республикасы законнары белән үзгәрешләр белән);

- «Бишмунча авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләре;
- җир-мөлкәт комплекслары;
- җир кишәрлекләре;
- Капиталь төзелеш объектлары.

2. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең субъектлары булып Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик һәм юридик затлар тора.

2.1. Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр исемнән шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрендә тиешенчә Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә чыгалар.

3. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең барлык субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсендә Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукый актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдэләр таләпләрен, өлеге Кагыйдэләр таләпләрен, Әлмәт муниципаль районы уставы, Әлмәт муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларын, Әлмәт муниципаль районы Советының, Әлмәт муниципаль районы башлыгының муниципаль һәм башка хокукый актларын, Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлеге Уставын, Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлеге референдумында кабул ителгән хокукый актларын, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар һәм өлеге Кагыйдэләр нигезендә кабул ителгән Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлеге Советы һәм Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл җирлеге башлыгы муниципаль һәм башка хокукый актларын үтәргә тиеш.

Статья 8. «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелешне жайга салуны гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.

Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салуны жирле үзидарәнең түбәндәге органнары һәм вазыйфаи затлары гамәлгә ашыра:

- 1) Әлмәт муниципаль районы башлыгы;
- 2) Әлмәт муниципаль районы Советы;
- 3) Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты.

Авыл жирлеге территориясендә шәһәр төзелеше документациясен эзерләү һәм жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу өлешендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мөнәсәбәтләренә жайга салу өлкәсендә муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектын эзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында карар кабул итү;

2) территорияләренә планлаштыру документларын эзерләү турында карарлар кабул итү;

3) территорияләренә планлаштыру документларын раслау;

4) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә раслау, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;

5) шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау;

6) капитал төзелеш объектларыннан яисә жир кишәрлегеннән файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәтләр бирү турында карарлар кабул итү;

7) рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турында карарлар кабул итү;

8) төзелгән территорияләренә үстерү турында карарлар кабул итү;

9) кануннарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль ихтыяҗлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында карарлар кабул итү;

10) жирлекләр территорияләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рәхсәтләр бирү;

11) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 7 өлешендәге 2 пункттында, 51.1 статьясындагы 8 өлешенә 3 пункттында һәм 55 статьясындагы 19 өлешенә 5 пункттында каралган мөрәҗәгатьләренә авыл жирлекләре территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр юллау;

12) үзбелдекле корылманы жимерү турында яисә рәхсәтсез корылманы жимерү турында карар кабул итү яисә аны, гражданлык законнарында каралган очракларда, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләр белән туры китерү (алга таба -

билгелэнгән таләпләргә туры китерү), гражданлык законнарында каралган очракларда, ирекле корылманы жимерү яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда билгелэнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү.

13) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлеген тартып алу турында карар кабул итү.

14) жирле үзидарәнең башкарма органнары карамагына гамәлдәге законнар нигезендә карый торган жирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләре.

Статья 9. Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Әлмәт шәһәреннән һәм Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының авыл жирлекләреннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү комиссиясе (алга таба - Комиссия) әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәэмин итү, килештерү һәм тикшерү, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәрне карау һәм эзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү һәм Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе каршындагы даими эшлөчү консультатив орган (алга таба - башкарма комитет житәкчесе) тарафыннан төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләргә, Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе раслаган Комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет житәкчесенә тәкъдимнәр эзерли;
- әлеге Кагыйдәләргә гамәлгә ашыруга һәм кулланыуга бәйле муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын эзерләүне оештыра;
- кирәкле мәгълүматны соратып ала;
- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 10. Ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.

1. Жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренәң тормыш эшчәнлегенә, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен уңай шартларга гражданнар хокукларын үтәү максатларында генераль планнар проектлары, жирләрдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау проектлары, территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы норматив хокукый акты нигезендә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, капитал төзелеш объектларын (алга таба - әлеге статьяда-проектлар) рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү

турындагы карар проектлары буенча Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш, ижтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар үткәрелә.

2. Генераль планнарның проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне ызынлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән территориядә даими яшәүче гражданныр, әлеге территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм (яисә) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, шулай ук күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарның хокук ияләре тора.

3. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проектлары буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларында яки гавами тыңлауларында катнашучылар булып, территорияль зона чикләрендә (аның чикләрендә жир кишәрлеге яки капитал төзелеш объекты урнашкан, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән) даими яшәүче гражданныр тора., әлеге территорияль зона чикләрендә булган жир кишәрлекләренең һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокуклары ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән, мондый жир кишәрлекләренә ия булучылар, капитал төзелеш объектының бер өлеше булган биналарга ия булучылар, аңа карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә шуларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, ә мондый жир кишәрлекләренә ия булучылар, капитал төзелеш объектының бер өлеше булып торучы биналар хокукына ия булучылар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясындагы 3 өлешендә каралган, шулай ук әлеге проектларны гамәлгә ашыру нәтижәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокукына ия булучылар.

4. Ижтимагый фикер алышуларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) ижтимагый фикер алышулар башлану турында хәбәр итү;

2) ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә вәкаләтле органының рәсми сайтында (алга таба - сайт) һәм (яки) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып жәмәгатьчелек фикер алышуларын үткөрүне тәмин итүче дәүләт яки муниципаль мәгълүмат системасында (алга таба - «Интернет» челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында (алга таба-әлеге статьяда) урнаштыру (алга таба - "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәре), йә дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүләрнең региональ порталында (алга таба-әлеге статьяда) - мәгълүмати системалар) һәм мондый проект экспозицияләрен һәм экспозицияләрен ачу;

3) ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткөрү;

4) ижтимагый фикер алышулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

5) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

5. Гавами тыңлауларны уздыру процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) гавами тыңлаулар башлану турында белдерү;

2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәғлүмати материалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен ачу;

3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткөрү;

4) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышларын яисә жыелышларын үткөрү;

5) гавами тыңлаулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

6) гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6. Жәмәгатьчелек фикер алышулары яки ачык тыңлаулар башлану турында хәбәр итү үз эченә алырга тиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәғлүмат һәм мондый проектка карата мәғлүмати материаллар исемлеге;

2) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын үткөрү тәртибе һәм вакытлары турында мәғлүмат;

3) жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле экспозициянең яисә проект экспозицияләренең урыны, ачылу датасы турында, мондый проектның экспозициясен яки экспозицияләрен үткөрү сроклары турында, күрсәтелгән экспозицияләренә яки экспозицияләренә карау мөмкин булган көннәр һәм сәгатьләр турында мәғлүмат;

4) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәртмәләренә кертү тәртибе, вакыты һәм формасы турында мәғлүмат.

7. Ижтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәрнамәдә шулай ук ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле сайт турында мәғлүмат һәм аңа карата мәғлүмати материаллар урнаштырылачак, анда мондый проект һәм аңа мәғлүмати материаллар урнаштырылачак, аларны кулланып ижтимагый фикер алышулар уздырылачак. Гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект һәм аңа мәғлүмати материаллар, жыелышларны яки жыелышларны үткөрү датасы, вакыты һәм урыны турында мәғлүмат урнаштырылачак сайт турында мәғлүмат булырга тиеш.

8. Ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар башлану турында белдерү:

1) сайтта яки мәғлүмати системаларда жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылган көнгә кадәр жиде көннән дә соңга калмыйча, муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәғлүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукый актларда, бүтән массакуләм мәғлүмат чараларында каралган очракта, бастырып чыгарылырга тиеш;

2) жирле үзидарә органы бинасы янында, гражданның массакуләм жыелу урыннарында һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән территорияль зоналар һәм (яки) жир кишәрлекләре чикләрендә тиешле проектлар әзерләнгән территорияләрдә һәм (яисә) территорияль зоналар һәм (яисә) жир кишәрлекләре чикләрендә жәмәгать фикер алышуларын һәм гавами тыңлауларын үткөрүгә вәкаләтле вәкил бинасы янында жиһазландырылган мәғлүмат стендларында (алга таба-жирле үзидарә органнары - ижтимагый фикер алышулар (гавами тыңлаулар)

үткөрөлө торган территория, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның күрсәтелгән мәгълүматка үтемлелеген тээмин итә торган башка ысуллар белән.

9. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны урнаштыруның бөтен чоры дәвамында мондый проект экспозицияләре яки экспозицияләре үткөрөлө. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бирү, ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмати материаллар тарату оештырылырга тиеш. Экспозициягә килүчеләргә консультация бирү жирле үзидарә органының яисә ул төзегән коллегияль киңәшмә органы (алга таба - ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы) һәм (яисә) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны эшләүче вәкилләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа карата мәгълүмати материалларны урнаштыру һәм мондый проект экспозициясен яки экспозицияләрен урнаштыру чорында тәңгәлләштерүне узган ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәرمәләр кертергә хоуклы:

1) сайт яки мәгълүмати системалар аша (ижтимагый фикер алышулар уздырылган очракта);

2) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышларын яисә жыелышларын уздыру барышында (гавами тыңлаулар үткөрөлгән очракта) язма яисә телдән;

3) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы адресына язма рәвештә яисә электрон документ формасында;

4) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрнең китабында (журналында) исәпкә алу юлы белән.

11. Тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, әлеге статьяның 15 өлешендә каралган очрактан тыш, ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы тарафыннан мөжбүри каралырга тиеш.

12. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар идентификацияләү максатларында үзләре турында белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын - физик затлар өчен; исеме, Төп дөүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен), мондый белешмәләрне раслый торган документлар кушып тапшыралар. Тиешле жир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларына һәм (яисә) күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хоук ияләре булган ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар шулай ук күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган шундый жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектлары, капитал төзелеш объектларының, биналар турында белешмәләр тапшыра, күчәмсез мөлкәтнең бердәм дөүләт реестрыннан һәм мондый жир кишәрлекләренә, капитал төзелеш объектларына, биналарга аларның хоукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыра..

13. Ижтимагый фикер алышуларында катнашучылар турында (фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресы - физик затлар өчен; исеме, төп дөүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен) белешмәләрне раслаучы документлар тапшыру таләп ителми, әгәр әлеге затлар ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка яисә мәгълүмат системаларының рәсми сайты яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (әлеге белешмәләрнең рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында булуы шарты

белән) кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән булса. Шул ук вакытта белешмәләрне раслау өчен бердәм идентификация һәм аутентификация системасы файдаланылырга мөмкин.

14. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәртү «Шәхси мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

15. Тәкъдимнәр һәм искәрмәләр жәмәгать тыңлауларында катнашучылар тарафыннан дәрәс булмаган белешмәләр бирү фактын ачыклау очрагында каралмый.

16. Ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы тарафыннан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барысына да тигез керү тәэмин ителә (шул исәптән ижтимагый фикер алышуларны уздырганда Россия Федерациясе субъектлары дөүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының, аларга буйсынган оешмаларның рәсми сайтына, мәгълүмат системаларына һәм (яисә) дөүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүнең күп функцияле үзәкләрендә һәм (яисә) биналарында керү мөмкинлегенә бирү юлы белән).

17. Сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары мөмкинлекне тәэмин итәргә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрнең сайттагы һәм (яки) мәгълүмати системалардагы чагылышның тулылыгын һәм дәрәсләген тикшерү;

2) ижтимагый фикер алышуларның нәтижәләре, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның саны турында мәгълүмат бирү.

18. Ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы ижтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар беркетмәсен әзерли һәм рәсмиләштерә, анда күрсәтелә:

1) ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар беркетмәсен рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыру турында мәгълүмат;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлану турында басылып чыккан хәбәрдә булган мәгълүмат, аны бастырып чыгару датасы һәм чыганагы;

4) жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән срок турында, аның кысаларында жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория турында мәгълүмат;

5) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булган һәм даими яшәүче гражданның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, һәм ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре.

19. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенә жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар исемлеген кушып бирелә, ул үз эченә жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучылар турында белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булса), туган көнен, яшәү (теркәлү) урынын, физик затлар өчен; атамасы, төп дөүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресын) үз эченә ала.

20. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучы катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган жәмәгать фикер алышулары беркетмәсеннән өзәптә алырга хокуклы.

21. Ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсе нигезендә жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыручы ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә өзәрләүне гамәлгә ашыра.

22. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә күрсәтелергә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;

2) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралган проектның исеме, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашкан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның саны турында белешмәләр;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар протоколы реквизи́тлары, аның нигезендә ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә өзәрләнгән;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булган һәм даими яшәүче гражданның тәкъдимнәренә һәм искәрмәләренә бүленеп, кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрен эчтәлек, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре. Берничә ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан бер үк тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелгән очракта, мондый тәкъдимнәрне һәм искәрмәләренә гомумиләштерү рәхсәт ителә;

5) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручының ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны исәпкә алуның максатка ярашлылыгы яисә максатка ярашсызлыгы турында дәлилләнгән тәкъдимнәре һәм ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

23. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм сайтта һәм (яки) мәгълүмат системаларында урнаштырыла.

24. Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә билгеләнә:

1) проектлар буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы;

3) жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны үткәру вакыты;

4) сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стәндларына карата таләпләр;

6) ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү формасы, ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен өзәрләү һәм формасы, ижтимагый фикер алышуларның

яисә гавами тыңлауларның нәтижеләре турында бәяләмә эзерләү тәртибе һәм формасы;

7) иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү тәртибе, шулай ук жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

25. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру срогы муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артык була алмый.

3 бүлек. Кагыйдәләр гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.

Статья 11. Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.

1. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче кабул ителгән «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

2. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәтләр гамәлдә була.

3. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез милек объектлары яисә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәнче әлеге объектларга туры килмәгән очракта әлеге кагыйдәләргә туры килми:

1) тиешле территорияль зоналар өчен рөхсәт ителгән буларак аталмаган куллану төре (төрләре) бар;

2) тиешле территорияль зоналар өчен рөхсәт ителгән, әмма санитар-саклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан, тиешле объектларны урнаштыру каралмаган куллану төре (төрләре) бар;

3) азрак Параметрларга (жир кишәрлекләренәң мәйданы һәм линия күләмнәре, корылмаларның кишәрлек чикләреннән чигеннән чигенә) яки күбрәк (төзелешнең тыгызлыгы - төзелешнең биеклеге/катлылыгы, төзелеш проценты, жир участогын куллану коэффициенты) ия.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 8-10 өлешләре нигезендә билгеләнә:

1) капитал төзелеш объектлары яисә жир кишәрлекләре, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган иң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектларының кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына яраклаштыру срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин;

2) Әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү бары тик мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү яисә рөхсәт ителгән төзелешнең,

реконструкцияның чик параметрларына туры килмәүне киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шөһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында күрсәтелгән жир участокларын һәм капиталъ төзелеш объектларын куллану кеше гомере яки сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч һәм куркыныч булса, федераль законнар нигезендә мондый жир участокларын һәм объектларны куллануга тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишәрлекләрен үз белдегең белән шөгыльләнү, үз белдегең белән биләгән жир кишәрлекләрен файдалану, үз белдегең белән төзү, үз белдегең белән төзелмәләрне куллану турындагы мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән жайга салына.

Статья 12. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәртү.

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү вакытын билгеләмичә генә кулланыла ала.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә кәргәнче – «техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шөһәр төзелеше кодексына каршы килмәгән өлешендә) капиталъ төзелеш объектлары (аларның яшәеше һәм сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч) туры килми. Бу объектларга карата, федераль законнар нигезендә, аларны куллануны дөвам итүгә тыю йөкләнергә мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капиталъ төзелеш объектларының төрләрен һәм аларны куллануның интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарылырга мөмкин.

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының майданын һәм төзелеш күләмен арттырырга рөхсәт ителми. Бу объектларда, кулланыла торган технологияне техник регламентларда билгеләнә торган куркынычсызлык таләпләренә туры китермичә, житештерү эшчәнлеге күләмнәрен һәм интенсивлыгын арттыру рөхсәт ителми (ә билгеләнгән тәртиптә «техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шөһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә, норматив техник документлар үз көченә кәргәнче).

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 пунктчында күрсәтелгән, әлеге кагыйдәләргә туры килми торган, төзелеш параметрлары буенча (норматив үтү мөмкинлеген кыенлаштыра яки блокый торган, майданнан һәм биеклектән рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда һ.б.) капиталъ төзелеш объектлары мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәве дәрәжәсен арттырмаган очракта хуплана һәм кулланыла. Төзелешкә рөхсәтнамә нигезендә башкарыла торган әлеге объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлдерелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчәмсез милекне башка тиешле куллану төренә үзгәртү рәхсәт ителми.

4 бүлек. Жир участогын яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт. Капиталъ төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт.

Статья 13. *Жир участогын яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү.*

1. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт) шартлы рәхсәт бирү турында гаризаны комиссиягә жиберә. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гариза «Электрон имза турында» 2011 елның 6 апрелендәге № 63-ФЗ Федераль закон таләпләренә туры китереп, электрон имза белән имзаланган электрон документ формасында жиберелергә мөмкин. (алга таба - электрон имза белән имзаланган электрон документ).

2. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы карар проекты жәмәгать фикер алышуларында яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объекттын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында үткәрелә.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы, әлеге рәхсәт белән гомуми чикләре булган жир кишәрлегенә ия булган, әлеге рәхсәт сорала торган капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлегенә ия булучыларга һәм биналарга ия булучыларга карата шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалану хокукына рәхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү турында хәбәр жиберә., капиталъ төзелеш объектның бер өлеше булып тора, аңа карата әлеге рәхсәт сорала. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән алып жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жиберелә.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

5. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башлыгына жиберә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башлыгы мондый рекомендацияләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый

актларны, башка мәгълүматны бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек сайтында (муниципаль берәмлек сайты булганда) урнаштырыла.

7. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

8. Капиталь төзелеш объектынның жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеше регламентына жәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы карар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

9. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфаи заттан, дөүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәр кәргән көннән башлап мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата файдалануның шартлыча рөхсәт бирү рөхсәт ителми яисә мондый корылманы сүтүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен рөхсәт бирү рөхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органы тарафыннан әлегә хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дөүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дөүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлегә хәбәрнамә килгән очрактар керми, ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә ирекле төзелеш билгеләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы дөгьва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карарының законлы көченә керүе хакында белдерү жибәрелде.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

Статья 14. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларынан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе.

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренең минималь күләмнәреннән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яки башка характеристикалар булган жир кишәрлекләре хужалары рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп коруның чик параметрларынан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренә ия булучылар, әгәр мондый кире кагу рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территорияль зона өчен шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да артмаган булса, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларынан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан аерым жир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә читләштерү рөхсәт ителә.

3. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт алу белән кызыксынган зат комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жиберә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жиберелергә мөмкин.

4. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проекты, әлеге статьяның 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

5. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә нигезендә, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча карар проекты буенча комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, күрсәтелгән тәкъдимнәрне жирле администрация башлыгына жиберә.

6. Район башлыгы әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кәргән көннән соң жиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуға рөхсәт бирү турында карар кабул итә.

6.1. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кәргәннән соң, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм аннан әлеге хәбәрнамә кәргән очрактан тыш, жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижеләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, әлеге хәбәрнамәне карау турында хәбәрнамә жиберелгән очрактан тыш, аны сүткән яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, ә үз белдеге белән төзелгән билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керә.

7. Физик яки юридик зат рөхсәт ителгән капитал төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү яки мондый

рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

5 бүлек. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

Статья 15. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү территорияләргә тотрыклы үстерүне тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү территорияне планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линияле объектларны урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, Аеруча саклана торган табигать территориясе турында нигезләмәләр, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәләгән тәмин итү буенча таләпләр, техник регламентлар таләпләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләргә чикләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләргә чикләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен, материаллар һәм инженерлык эзләүләргә нәтижәләрен исәпкә алган кагыйдәләр җыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү төзелгән яисә төзелергә тиешле территорияләргә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- 1) территорияне планлаштыру проекты;
- 2) территорияне ыланлау проекты.

5. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территорияне ыланлау проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 2 өлешендә каралган максатларда эзерләү рөхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 41 статьясындагы 5 өлешендә каралган очрактардан тыш, территорияне межалау проекты эзерләү өчен нигез булып тора.

7. Территорияне планлаштыру проекты, әлегә статьяның 5 өлешендә каралган очрактардан тыш, территорияне межалау проекты эзерләү өчен нигез булып тора. Территорияне межалау проекты эзерләү территорияне планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә башкарыла.

Статья 16. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү тәртибе.

1. Территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү турындагы карарлар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 һәм 12.12 өлешләрендә күрсәтелгән очрақлардан тыш, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә.

Территорияне планлаштыру буенча документларны, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 - 4.2 һәм 5.2 өлешләрендә күрсәтелгән очрақлардан тыш, жирлек территориясенә карата эзерләү турындагы карар, күрсәтелгән органнар инициативасы буенча яисә физик яки юридик затларның территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турындагы тәкъдимнәре нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә. Территорияне планлаштыру буенча документларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә күрсәтелгән кызыксынган затлар эзерләгән очракта, жирле үзидарә органы тарафыннан территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында Карар кабул итү таләп ителми.

2. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, мондый карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә басылып чыгарга тиеш һәм жирлекнең рәсми сайтында (жирлекнең рәсми сайты булган очракта) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турындагы карар басылып чыккан көннән башлап, физик яки юридик затлар жирле үзидарә органына территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү тәртибе, сроклары һәм эчтәлегенә турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларның составы һәм эчтәлегенә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләренә туры килергә тиеш, территориянең спецификасын һәм капитал төзелеш объектларын планлаштыруны исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү биремендә аныкланчак.

5. Территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә, күрсәтелгән органнарга караган муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр яисә алар тарафыннан дөүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә төзелгән дөүләт яки муниципаль контракт нигезендә жәлеп ителә, ягъни Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрақлардан тыш.

Территорияне планлаштыру буенча, шул исәптән федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан документларны эзерләү физик яки юридик затлар тарафыннан аларның акчалары хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары расланганчыга кадәр жәмгыять фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда мәжбүри каралырга тиеш. Территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проектына һәм (яисә) территорияне ызанлау проектына аларның аерым өлешләрен раслау юлы белән үзгәрешләр кертелгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар мондый раслана торган өлешләргә карата үткөрелә

Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 12 өлешендә һәм 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрақларда, шулай ук территорияне планлаштыру проекты

һәм территорияне ызанлау проекты түбәндәгеләргә карата эзерләнгән очракта үткәрелми:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре приаэродром территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килгән очракта;

2) бакчачылык яисә яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтенә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территорияләре.

6. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

7. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкилләклә органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артыграк була алмый.

8. Район башлыгы, территорияне планлаштыру проекты, территорияне межаллау проекты буенча жәмәгәтчелек фикер алышуларының яки ачык тыңлауларының беркетмәсен исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны раслау турында Карар кабул итә яки мондый документацияне кире кага һәм аны ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганнан соң егерме эш көннәннән дә соңга калмыйча эшләп бетерүгә жибәрә, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезендә жәмәгәт тыңлаулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелмәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән срокта.

9. Территорияне планлаштыру буенча расланган документация (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне межаллау проектлары) муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, әлеге документлар расланганнан соң жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында («Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә) урнаштырыла.

10. Дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яки жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һакимияте органы яисә жирле үзидарә органы белән расланганчы, дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу турында карарлар кабул итүгә вәкаләтле орган белән килештерелгә тиеш. Территорияне дәүләт һакимиятенә күрсәтелгән органы яисә жирле үзидарә органы белән килештерү предметы әлеге проектта каралган федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмиятендәге объектларны яки жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналар чикләрен планлаштыру зоналары чикләрен планлаштыру проекты булып тора.

11. Федераль әһәмияттәге объектны, төбәк әһәмиятендәге объектны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектны урнаштыру максатларында яисә жирлек, шәһәр округы чикләрендә башка объект урнаштыру максатларында

эзерлэнгән территорияне планлаштыру буенча документлар, аны раслау федераль башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, аны раслаганчы, мондый жирлек башлыгы белән килештерелергә тиеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш. Әлеге объектларны шәһәр төзелеше регламентларын (сызыклы объектлардан тыш) үтәү өлешендә планлаштырыла торган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә (әлеге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган территорияль зоналар өчен билгелэнгән, шулай ук әлеге объектларны халык өчен коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин итүнең факттагы күрсәткечләрен һәм әлеге объектларның территорияль үтемлелеге факттагы күрсәткечләрен саклап калуны тәэмин итү Килештерү предметы булып тора.

Территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән документация алынганнан соң унбиш эш көне эчендә жирлек башлыгы мондый документацияне раслауга, мондый документацияне килештерүгә яки аны килештерүдән баш тартуга вәкаләтле органга жиберә.

12. Федераль әһәмияттәге линияле объектны, региональ әһәмияттәге линияле объектны, жирле әһәмияттәге линияле объектны, линияле объектны, территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү кирәк булган очракта, мондый линияле объектны яки линияле объектларны реконструкцияләү күрсәтелгән территорияне планлаштыру проекты нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин (гамәлдәге линияле объектны яки линияле объектларны мондый реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру проекты эшләү таләп ителми торган очрактан тыш). Бу чакта территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән проект дөүләт хакимияте органы яисә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, федераль әһәмияттәге линия объекттын, региональ әһәмияттәге линия объекттын, жирле әһәмияттәге линия объекттын, жирле әһәмияттәге линия объекттын төзү, реконструкцияләү планлаштырылуға бәйлә рәвештә реконструкцияләнергә тиешле гамәлдәге линия объектны яисә линия объектлары территориясен планлаштыру проектына раслауга вәкаләтле жирле үзидарә органы белән килештерелергә тиеш. Мондый килештерүнең предметы булып гамәлдәге линия объекттын яисә федераль әһәмияттәге линия объекттын планлаштыру, реконструкцияләү, региональ әһәмияттәге линия объекттын, жирле әһәмияттәге линия объекттын планлаштыру проектында каралган планлаштырылган планлаштырылган урнаштыру зоналарының яисә линия объектларының чикләре тора. Территорияне планлаштыру проекты мондый килештерү срогы күрсәтелгән дөүләт хакимияте органына яисә жирле үзидарә органына кергән көннән алып унбиш эшчедән артып китә алмый. Шушы унбиш эш көне узганнан соң күрсәтелгән органнар федераль әһәмияттәге линия объекттын, региональ әһәмияттәге линия объекттын, жирле әһәмияттәге линия объекттын планлаштыру, реконструкцияләү максатларында территорияне планлаштыру проектына раслауга вәкаләтле дөүләт хакимияте органына яисә жирле үзидарә органына тапшырылмаган очракта, территорияне планлаштыруның әлеге проектына карата әлеге каршы килү килештерелгән дип санала.

13. Линияле объектны төзүне, реконструкцияләүне күздә тоткан территорияне планлаштыру проектына үзгәрешләр кертелгән очракта, линияле объект һәм (яки) линияле объект составына керүче башка капитал төзелеш объекттын планлаштырылган урнаштыру зонасы майданын ун процентка арттыру яисә киметү белән бәйлә үзгәреш өлешендә, әлеге объектларны планлаштырыла торган

урнаштыру зоналары чиклэрен төгәлләштерү зарурлыгына бәйле рәвештә, әлеге объектларны урнаштыру зоналары чиклэрен төгәлләштерү зарурлыгына бәйле рәвештә, линияле объект һәм (яки) башка капитал төзелеш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.7 һәм 12.12 өлешләре нигезендә, үзгәрешләр кертү территорияләренә планлаштыру проектында каралган планлаштыру карарларына, шулай ук Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.4 өлешендә, шартлы рәвештә, килештерүгә үзгәрешләр кертү таләп ителми, "үзгәрешләр кертү территорияне планлаштыру проекты белән каралган планлаштыру карарларына йогынты ясамачак һәм дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан күчмәсз милек объектларын тартып алу зарурлыгына китерәчәк.

14. Территорияне планлаштыру проекты, урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләргә алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру каралган, физик яисә юридик затларга, дәүләт хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган яисә әгәр әлеге проектны раслаган көннән алып алты ел эчендә территорияне планлаштыру дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен мондый жир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул ителмәгән булса, бирелгән жир кишәрлекләрендә мондый объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналары чиклэрен билгеләү өлешендә эшләми.

6 бүлек. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.

Статья 17. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләренә резервлау.

1. Жир кишәрлекләргә милекчеләренәң, жирдән файдаланучыларның, жир хужаларының, жир кишәрлекләрен арендага алуучыларның хокуклары муниципаль ихтыяжлар өчен жирләренә резервлауга бәйле рәвештә чикләнергә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләренә резервлау жир законнарында каралган очракларда, ә муниципаль милектәге һәм гражданның һәм юридик затларга бирелмәгән жирләрдә, шулай ук инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм иминлек объектларын урнаштыруга, махсус сакланылучы табигать территорияләрен төзүгә, сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, инфраструктура объектлары, махсус икътисады зона объектларына урнаштыру планында һәм аңа якын территорияне тиешле матди-техник жиһазлауда каралган очракларда гамәлгә ашырыла. Жирләренә резервлау жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкле жир кишәрлекләренә карата да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирләр муниципаль ихтыяжлар өчен өч елдан да артык булмаган вакытка резервланырга мөмкин. Муниципаль милектәге һәм гражданның һәм юридик затларга бирелмәгән, диңгез транспорты, эчке су транспорты, тимер юл транспорты, һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-күчеп утыру төеннәре һәм метрополитен объектларын төзү һәм реконструкцияләү, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, региональ әһәмияттәге, муниципальәра әһәмияттәге, жирле әһәмияттәге һәм дәүләт яисә муниципаль әһәмияттәге башка линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү өчен егерме елга кадәр вакытка резервлау рөхсәт ителә.

4. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жирләренә резервлау тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Статья 18. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу.

1. Жирле әһәмияттәге объектларны төзү, реконструкцияләү максатларында муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу, әгәр күрсәтелгән объектлар территорияль планлаштыруның расланган документлары һәм территорияне планлаштыруның расланган проектлары белән каралган булса, рөхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлекләре өчен түләү күләме, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм тартып алына торган жир кишәрлекләренә алмашка хосусый милеккә тапшырыла торган жир кишәрлекләренәң базар бәясе, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре урынына алына торган хокукларның базар бәясе, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлегенә турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, жир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып билгеләнә.

3. Жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчәмсез мөлкәт объектларын алар өчен милекчегә каплау яки башка күчәмсез мөлкәتكә алмаштыру юлы белән тартып алуны күздә тоткан күчәмсез мөлкәтне тартып алу турындагы килешүгә сатып алу яки сату-алу турындагы гражданлык законнары кагыйдәләре кулланыла.

Статья 19. Гавами сервитутларны билгеләү.

1. Гавами сервитут Россия Федерациясә Жир кодексының 39.38 статьясында каралган вәкаләтле башкарма хакимият органы яки жирле үзидарә органы карары белән гавами сервитут билгеләү турындагы үтенечнамә нигезендә (Россия Федерациясә Жир кодексының 39.39 статьясы) билгеләнә.

2. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турындагы килешү граждан законнарында, Россия Федерациясә Жир кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән очрактарда һәм, аерым алганда, түбәндәге очрактарда төзелә:

1) жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалануга комачауламый торган линия объектларын, элементә корылмаларын, махсус мәгълүмат билгеләрен һәм яклау корылмаларын урнаштыру;

2) тикшеренү эшләрен башкару;

3) жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйлә эшләр алып бару.

3. Россия Федерациясә Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 бүлекләрендә каралган максатларда гавами сервитут чикләре объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре белән территорияне планлаштыру документлары нигезендә, ә инженерлык корылмаларын, автомобиль юлларын, тимер юлларны урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын эшләү таләп ителмәгән очракта, тиешле саклау зоналары күләмнәреннән артмаган чикләрендә билгеләнә.

Гавами сервитутларның эш итү зоналарының чикләре шулай ук жир кишәрлекләренәң һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларының дәүләт кадастр исәбе документларында күрсәтелә.

4. Гавами сервитут, Россия Федерациясә Жир кодексының 23 статьясындагы 7 пункты нигезләмәләрен һәм түбәндәге чикләүләренә исәпкә алып, гавами сервитут билгеләү турында үтенечнамәдә күрсәтелгән срокка билгеләнә:

1) Россия Федерациясә Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 пунктчаларында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта ун елдан алып кырык тугыз елга кадәр;

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 2 пунктчасында каралган максатларда федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләү, ремонтлау;

3) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 5 пунктында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта бер елдан да артык булмаган вакытка.

Статья 20. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.

1. Шәһәр төзелеше регламентлары аларга карата билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә.

2. Әлмәт муниципаль районының «Кичүчат авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында, территориаль зоналардан тыш, түбәндәгеләр чагылдырылырга мөмкин:

1) шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, жир кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре, башка жирләр кулланылмый торган жирләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләренә, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу территорияне планлаштыру документларын эшләү зарурлыгын күздә тотып, алар түбәндәгеләр:

- кызыл линияләренә теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләренә, жир участкаларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә хокукый статусы тәэмин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләренә, жир участкаларының төрле өлешләрен билгеләячәкләр.

7 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре.

Статья 21. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.

1. Әлеге Кагыйдәләренә үзгәрүе шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яки әлеге Кагыйдәләр текстның теләсә нинди үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасының туры килмәве;

- Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органынан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәҗбүри рәвештә керү, жир асты байлыкларыннан файдалану һәм жирлектә төзелеш алып бару кагыйдәләрендә кертелгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләү очракларын бетерү турында күрсәтмәләр;

- территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керүне;

- территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренә урнашу урыны турында белешмәләренә, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган,

Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренәң урнашу урыны тасвирламасына ия булмавы;

- федераль, региональ һәм җирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мөлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләренәң туры килмәве;

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясә чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи җирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи җирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

- территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү.

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр комиссиягә жиберелә:

- федераль башкарма хакимият органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Әлмәт муниципаль районы җирле үзидарә органнары, әгәр әлеге кагыйдәләр муниципаль районның җирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачаулык итә алсалар, Әлмәт муниципаль районының җирле үзидарә органнары;

- әгәр җирлекнең тиешле территориясендә, шәһәр округы территориясендә, торак пунктара территорияләрдә җирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда җирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яки юридик затлар тарафыннан әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә җир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларга хокукка ия булучыларга зыян килә, капитал төзелеш объектларының һәм җир кишәрлекләренәң бәясә кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренәң хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гәмәлгә ашырылмый, физик яки юридик затлар инициативалы рәвештә йә, әгәр дә әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә, җир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмый, аларга зыян килә, капитал төзелеш объектлары һәм җир кишәрлекләре бәясә кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренәң хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре;

- территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясә Хөкүмәте кабул иткән карарны гәмәлгә ашыруны тәэмин итүчә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы яисә Россия Федерациясә тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән карарларны гәмәлгә ашыруны тәэмин итүчә юридик зат;

- территорияне комплекслы үстерү турында Карар кабул иткән Россия Федерациясә субъекты дәүләт хакимиятенәң иң югары башкарма органы, җирле үзидарә органы, Россия Федерациясә субъекты тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясә субъекты тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гәмәлгә ашыруны тәэмин итүчә юридик зат яисә территорияне комплекслы үстерү турында карарны гәмәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә жирлек, шәһәр округы территорияләрендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларны (линияле объектлардан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган объектларны (линияле объектлардан тыш) урнаштыру мөмкинлегенә тәмин ителмәгән очракта, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарә вәкаләтле органы әлегә объектларны урнаштыруны тәмин итү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы таләпне жирлек башлыгына, шәһәр округы башлыгына җибәрәләр.

5. 3 пунктларда каралган очракларда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатларында - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 2 өлеше һәм 3.1 өлеше буенча, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләрен бер тапкыр үзгәрткән очракта, капитал төзелеш объектларын һәм (яки) рөхсәт ителгән бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның рөхсәт ителгән чик параметрларын үзгәртмичә һәм (яисә) рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын бер яки берничә чик параметрларын үзгәртмичә, рөхсәт ителгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән, иҗтимагый фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар уздыру, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проект әзерләү турында Карар кабул итү турында хәбәр бастырып чыгару һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган Комиссия бәяләмәсе таләп ителми.

6. Территорияләргә комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр, аны комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проекты расланганнан соң, туксан көннән дә соңга калмыйча, кертелергә тиеш.

7. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдим кәргән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә әзерли, анда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә кәргән үзгәрешләр нигезендә үзгәрешләр кертү яки мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәр тупланган һәм бу бәяләмәне район башлыгына җибәрә.

8. Шәһәр яны территориясендә билгеләнгән күчмәсз милек объектларынан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы закон проекты комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

9. Район башлыгы, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәргә исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында яки әлегә кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу турында карар кабул итә һәм мондый карарның күчмәсен мөрәҗәгать итүчеләргә җибәрә.

10. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләргә раслау жирле үзидарәнең вәкилләкле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект жирле

үзидарәнең вәкиллекле органы утырышында якындагы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

11. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кәргән көннән алып, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә мондый төзелеш урнашкан территорияль зонага карата, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен билгеләүне күздә тоткан үзгәрешләр кертү рәхсәт ителми, мондый төзелешнең рәхсәт ителгән төре һәм мондый корылманың параметрлары рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрларын, аны сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчегә кадәр, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафыннан дөүләт хакимиятенә башкарма органына, вазыйфаи затка, дөүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына жибәрелгән очрактардан тыш, Капиталъ төзелеш объектларының рәхсәт ителгән төзелешенә, үзгәртеп коруның иң чик параметрларын, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә алынган, үз белдекләре белән төзелгән билгеләр булуның рәхсәтсез корылманы сүтү яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турында суд карары каралмавы яисә законлы көченә керүе турында хәбәрнамә жибәрелгән.

Статья 22. Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә расланган кагыйдәләре территорияль планлаштыруның федераль дөүләт мәгълүмат системасында күрсәтелгән Кагыйдәләрне раслаганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

2. Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

II ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ

8 бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

1) территорияль зоналар билгеләнде,
2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар сайлап алынган;

3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре, башкалар чагылдырылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән билгеләнеш билгеләнергә мөмкин.

Статья 23. *Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.*

1. Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен шәһәр төзелешен зонасын зоналаштыру картасы әлегә Кагыйдәләрнен составы булып тора, анда территорияль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдени мирас объектлары территорияләре чикләре күрсәтелә.

2. Территорияль зоналарның чикләре һәр жир участогының, жир законнары нигезендә, территорияль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин булган жир кишәрлегенән тыш, бер Территорияль зонага гына карагы таләпләренә җавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдени мирас объектлары территорияләре чикләре мәҗбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территорияль зоналар чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территорияль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

Әлмәт муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы, Бишмунча авыл жирлегенен генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм планлаштырылган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелешен кодексы белән билгеләнгән территорияль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;

- территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категорияләрдәге жирләрнен чикләрен үзгәртү планлаштырыла;

- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.

5. Территорияль зоналар чикләре түбәндәге очракларда билгеләнә:

- линияләренә магистральләр, урамнар, проездлар, разделяющим транспорт агымнары противоположных юнәлешләре

- жирлек чикләре турында;

- кызыл линияләр буенча;

- жир кишәрлекләре чикләре турында;

- табиғый объектларның табиғый чикләре;

- нигезләнгән башка чикләргә.

6. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдени мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

7. Әлегә Кагыйдәләрнен II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүлеп бирелгән жир кишәрлекләренә, башка күчәмсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлык шәһәр төзелешен регламентлары кулланыла.

8. Әлегә картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

9 бүлек. *Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.*

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы өлеге Кагыйдэләрнең состав график өлеше булып тора, аларда территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре күрсәтелә. Өлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үлэт базларының санитар-яклау зоналары;
- нефть чыгару объектларының санитар-яклау зоналары;
- автомобиль юлларының һәм торбаүткәргечләрнең санитар өзелеше;
- инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары;
- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- суның санитар-яклау полосасы;
- су саклау зоналары, яр бие яклау зоналары һәм өске су объектларының яр бие полосалары;
- файдалы казылма ятмаларының тау бүлекләре

Статья 24. *«Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасы.*

«Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы» 2 нче кушымтасы, анда сайлап алынган:

1. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары», предприятиеләрнең анкета мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.

2. Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы тарафыннан 1995 елның 4 декабрдәге 13-7-2/469 номерлы расланган биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юк итү ветеринария-санитария кагыйдэләре нигезендә үлэт базларының санитар-яклау зоналары.

3. СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә билгеләнгән автомобиль юлларының санитар аермалары.

4. Су саклау зоналары, яр бие яклау зоналары һәм өске су объектларының яр бие полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының Дәүләт реестрына кертелгән;
- размерлары Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

5. СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләрнең санитар саклау зоналары» нигезендә билгеләнгән эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары.

6. Файдалы казылмалар ятмаларының жир асты байлыкларыннан файдаланучылар мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән чикләре.

Статья 25. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр гамәлдә булган зоналар картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бирелергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре аларны эшләгән саен һәм аларга рәсми расланган документлар статусын бирү буенча тиешле карталарда теркәлә, аларга үзгәрешләр кертү тәртибендә әлеге Кагыйдәләргә кертелә.

III ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ..

10 бүлек. Рөхсәт ителгән күчәмсез милек төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.

Статья 26. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналар төрләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияль зоналарның түбәндәге төрләре билгеләнде:

Билгеләмәләр	Территорияль зоналар исеме
ТОРАК ЗОНАЛАР	
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы
ИҖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР	
ОД1	Күп функцияле иҗтимагый-эшлекле төзелеш зонасы
ОД2	Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
ЖИТЕШТЕРҮ ҺӘМ КОММУНАЛЬ ЗОНАЛАР	
П2	III класслы куркынычлылык житештерү-коммуналь объектлар зонасы
КС	Зона коммунальных объектов
ИНЖЕНЕРЛЫК-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАСЫ	
И1	Транспорт инфраструктурасы объектлары зонасы
И2	Инженерлык инфраструктурасы объектлары зонасы
АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӨГЕ ЗОНА	
СХ1	Авил хужалыгы кулланышы зонасы
СХ2	Авил хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру зонасы
РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӨГЕ ЗОНАЛАР	
Р1	Табигый ландшафт зонасы
Р2	Рекреацион территорияләр зонасы
МАХСУС БИЛГЕЛӘНЭШТӨГЕ ЗОНАЛАР	
СН1	Махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
СН3	Үлэт базының чикләүләр зонасы
С3	Санитар-саклау утыртмалары зонасы

Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналар.

1. Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзү өчен каралган.

Ж1. Шәхси торак йортлар төзү зонасы..

Ж-1 шәхси торак төзелеше зонасы жирле өһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр жыелмасы белән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлар) торак районнарны формалаштыруның хокукий шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Жир кишәрлегенән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегенән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (аерым урнашкан бинаның биекlege егерме метрдан артмаган, биекlege егерме метрдан артмаган, ул гражданның тарафыннан мөстәкыйль күчөмсөз милөк объектларына бүлү өчен билгеләнмөгән шундый бинада яшәүгә бәйлә булган көнкүрөш һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм бүлмәләрдән тора); авыл хужалыгы культураларын үстерү; индивидуаль гаражлар һәм хужалык корылмаларын урнаштыру	2.1
Шәхси ярдәмчө хужалык алып бару өчен	Рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауда күрсәтелгән торак йортны 2.1 коды белән урнаштыру; авыл хужалыгы продукциясен житештерү; гараж һәм башка ярдәмчө корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы терлекләрен тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлары булган бер яисә берничә уртақ дивар (өч каттан да артмаган, берләштерелгән йортларның гомуми саны ун йорттан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән торак йортның гомуми диварына (гомуми диварга) күрше йорт яисә күрше йортлар белән бергә тоташмыйча, уртақ диварга (гомуми стеналарга) ия, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинlege бар (блокланган торак йортлар); декоратив һәм жимеш агачлары, яшелчә һәм жиләк культуралары үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдәмчө	2.3

	корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзөклөндөрү	
Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	Рөхсәт ителгән файдалану төрөн тасвирлауда күрсәтелгән торак йортны 2.1 коды белән урнаштыру; авыл хужалыгы продукциясен житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы терлекләрен тоту	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (балалар яшләрә, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары) урнаштыру	3.5.1
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклегә 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми майданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзөклөндөрү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-жирсез гражданныр өчен куну пунктларын урнаштыру; күченеп килергә мәжбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны	3.2.1

	вакытлыча урнаштыру өчен капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	3.2.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Тулай торак	Гражданнырның эшләү, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнырға амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне,	3.6.1

	кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мечетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мөғариф	Дини затлар, дин эһелләре һәм дин эһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган идарә итү эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш) вакытында товарны тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тәэмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.1
Кибетләр	Сәүдә майданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлегенә	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Биналарда спорт белән	Биналарда һәм корылмаларда спорт	5.1.2

шөгылльәнүне тээмин итү	клублары, спорт заллары, бассейннар, физкультура-савыктыру комплекслары урнаштыру	
Спорт белән шөгылльәнү өчен мөйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгылльәнү өчен мөйданчыклар (физкультура мөйданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уены өчен кырлар) урнаштыру	5.1.3
Эчке хокук тәртибен тээмин итү	Эчке эшләр органнарын, Росгвардияне һәм хәрби хезмәт булган коткару хезмәтләрен әзерләү һәм аларның әзерлегенә ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданныр оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданныр оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру.	8.3
Хезмәт гаражлары	Эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яисә вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрендә каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру һәм саклау өчен.	4.9
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
---	---

		Шәхси торак төзелеше /шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Блокланган торак төзелеше (блокланган йортта бер гаиләгә торак берәмлеге)	Рәхсәт ителгән төзелешнең башка төрләре өчен
Жир кишәрлекләренең иң чик параметрлары				
Минималь майдан	кв.м	1000/1000	1000	1
Максималь майдан	кв.м	5000/5000	5000	5000
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	12	6	н/у
Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары				
Участок төзелешенең максималь проценты	%	50/40	60	н/у
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	5	5	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брендмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 3 - башка очрактарда	0 (блокланган торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзелгән яисә төзү өчен билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлегенең ян чигеннән); 1 (янгынга каршы тиешле дәрәжәдә утка чыдамлык кирәк булганда); 3 (башка очрактарда)	н/у

Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса)	м	3	3	н/у
Төзелешләрнең максималь биекlege	м	18	18	н/у
Жир кишәрлекләре коймаларының максималь биекlege	м	2	2	н/у

Искәрмә 1. Таблицада тәкъдим ителгәннәрдән 5% чикләрендә параметрлар тайпылышлары рөхсәт ителә.

Искәрмә 2. Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәге шарт белән, чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән түбәндәгеләрдән тайпылышлар рөхсәт ителә:

- күрсәтелгән тайпылышларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;

- төп төзелешләр (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрга тигез яисә аннан артыграк, ә ярдәмче төзелешләр (хужалык корылмалары, гаражлар һәм башкалар) арасындагы ераклык 2 метрга тигез яисә аннан артып китә (шулай ук ярдәмче корылмаларны блокау рөхсәт ителә);

- күрше жир кишәрлекләрендә урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив ераклыктар саклана.

3 нче искәрмә. Башка таләпләр:

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат биеклектәге торак йортларның озын яклары арасында: ким дигәндә 20 м;

балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү майданчыгынан - 10 м;

автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр майданчыктан;

хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;

калдыктар өчен контейнерлар булган майданчыктан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре участкалары чикләренә кадәр, яшелләндерелгән майданчыктар - кимендә 50 м, эмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягынан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Өлеге таблицادا жайга салынмаган күрсәткечләр Техник регламентлар, СНИП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

1. Ижтимагый-эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү, эшмәкәрлек эшчәнлегә, Урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, дини биналар, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнеше объектлары, гражданның тормыш-көнкүрешен тәэмин итүгә бәйлә башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

2. Территориаль зонада урнашкан объектлар рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә территориянең 75% ы туры килергә тиеш. Территориянең 25% ка кадәр билгеләнеше әлеге Кагыйдәләр белән ярдәмче кагыйдәләр буларак билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен файдаланырга рәхсәт ителә.

ОД1. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш

Ижтимагый-эшлекле зона халыкның көндәлек һәм вакыт-вакыт ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән коммерцияле һәм хезмәт күрсәтүче функцияләренә киң спектры булган жирлек үзәкләрен формалаштыруның хокукий шартларын тәэмин итү өчен бүлөп бирелгән һәм мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәтү, шулай ук белем бирү учреждениеләре, дини биналар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре		
Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклегә 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтелүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданны	3.2.2

	туендыру пунктлары) өчен билгелэнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгелэнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән эшқуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнырга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән, укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләну өчен билгелэнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.2
Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	Музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, концерт заллары, планетарийлар	3.6.1

	урнаштыру өчен билгелэнгән биналарны урнаштыру	
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнарын, дәүләт пенсия фондын, жирле үзидарә органнарын, судларны, шулай ук эшчәнлекләрен турыдан-туры тәмин итүче яисә дәүләт һәм (яисә) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгелэнгән биналарны урнаштыру	3.8.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итмәгән алыш-бирешләр кылуны тәмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтә торган оешмаларны урнаштыру өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию мәйданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен мәйданчыклары урнаштыру	4.8.1
Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгыйльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен мәйданчыклар урнаштыру (физкультура мәйданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән	8.3

	Хезмэт булган капиталъ төзелеш объектларын өзөрлөү һәм өзөрлектә тоту өчен кирекле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданныр оборонасы объектларыннан тыш	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм җыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар җыю һәм эретү өчен кирекле корылмалар)	3.1.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнырга стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәэмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучылар физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.1
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1

Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык майдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар))	Гомуми майданы 5000 кв. м. булган капитал төзелеш объектларын урнаштыру, товарлар сатуны һәм (яки) хезмәт күрсәтүне башкаручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлегенә 4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендә; гаражларны һәм (яки) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен автомобильләр кую урыннарын урнаштыру	4.2
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мөғариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләргә ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләргә, шулай ук сәүдә кибетләргә урнаштыру	4.9.1.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләргә юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир	6.8

	өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш, элемтә объектларын урнаштыру	
--	--	--

Җир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Җир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	50000
Җир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Кечкенә аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнең алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дөвалау учреждениеләре өчен участокның алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 30 м;

стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м.

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шөһөр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

ОД2. Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы.

ОД2 сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы сәламәтлек саклау һәм социаль яклау учреждениеләрен, шулай ук хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру өчен бүлөп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник	3.4.1

	лабораторияләр)	
Кибетләр	Сөүдә майданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгелэнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны туендыру пунктлары) өчен билгелэнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	3.2.2
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рөвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (морглр)үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	3.4.3
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданныр өчен төнге пунктларны урнаштыру; мәжбүри күченүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгелэнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хәжиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар)гамәлгә ашыру өчен билгелэнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру,	4.9

	шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	
--	---	--

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мөйдан	кв.м	1
Максималь мөйдан	кв.м	50000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Житештерү һәм коммуналь зоналар.

Житештерү һәм коммуналь зоналар сәнәгать, коммуналь–склад объектларын, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм шәһәр төзелеше регламентларында каралган башка объектларны урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын үз эченә кертү өчен билгеләнгән.

П2. III куркынычлылык класслы житештерү-коммуналь объектлар зонасы.

П2 ның III класслы житештерү объектлары зонасы эшчәнлекләре зур шау-шу, пычрану, зур йөк һәм тимер юл транспортының интенсив хәрәкәте белән бәйле 300 м санитар-яклау зонасына ия булган сәнәгать һәм житештерү-коммуналь

предприятиеләрне формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлөп бирелгән. Бердәм зонада күчәмсез милекнең рөхсәт ителгән төрлө төрләрән кушу норматив санитария таләпләрән үтәгән очракта гына мөмкин.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләр		
Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкөртү, металлургия, машина төзелеш сәнәгәте капитал төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеш, авиатөзелеш, вагон төзү, машина төзелеш, станоклар төзү продукциясен эзәрләү һәм ремонтлау, шулай ук эксплуатацияләү өчен саклау яисә санитар саклау зоналарын урнаштыру каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләрән урнаштыру, моңа сәнәгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның башка төренә кертелгән очраклар керми.	6.2
Автомобиль төзелеш сәнәгәте	Транспорт чаралары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөртү, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрән житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	6.2.1
Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру.	6.3
Фармацевтика сәнәгәте	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру.	6.3.1
Азык-төлек сәнәгәте	Азык-төлек сәнәгәте объектларын, авыл хужалыгы продукциясен эшкөртүгә аларны башка продукциягә (консервацияләү, чүкеү, икмәк пешерү) китерә торган ысул белән урнаштыру, шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке әйберләре житештерү өчен.	6.4
Төзелеш сәнәгәте	Житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын: төзелеш	6.6

	материаллары (кирпечләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника жиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре һәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру	
Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылылык станцияләрен һәм башка электр станцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмалар (золоотваллар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төренең 3.1 коды белән каралган энергетика объектларыннан тыш, электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру	6.7
Складлар	Сәнәгать базалары, складлары, төяү терминаллары һәм докилары, нефть саклагычлары һәм нефть төяү станцияләре, газ саклагычлары һәм аларны газ конденсатлы һәм газ суырту станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары булдырылган житештерү комплексларының бер өлеше булмаган (стратегик запасларны саклаудан тыш) йөкләрен вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын (стратегик запасларны саклаудан тыш) урнаштыру	6.9
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Жылылык, жылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, суүткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрне, элементә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	3.1.1
Тимер юллар	Тимер юлларны урнаштыру	7.1.1
Тимер юл ташуларына	Биналарны һәм корылмаларны, шул	7.1.2

хезмэт күрсәтү	исәптән тимер юл вокзалларын һәм станцияләрне, шулай ук жир өсте һәм жир асты биналарын, корылмаларны, жайланмаларны һәм тимер юл транспортының башка объектларын эксплуатацияләү, карап тоту, төзү, реконструкцияләү, ремонтлау өчен кирәкле жайланмалар һәм объектларны урнаштыру; йөк төяү-бушату майданчыкларын, янгынга каршы складларны (ягулык-майлау материаллары складларыннан һәм төрле типтагы ягулык салу станцияләреннән тыш), шулай ук куркыныч матдәләр һәм материалларны саклау өчен билгеләнгән складларны (турыдан-туры тимер юл ташуны тәэмин итү өчен билгеләнмәгән) һәм башка объектларны, федераль законнарда билгеләнгән хәрәкәт куркынычсызлыгы таләпләрен үтәү шарты белән, урнаштыру	
Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары.	Кешеләрне билгеләнгән маршрут буенча ташучы транспорт чаралары тукталышын урнаштыру	7.2.3
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина урыннарына бүленеп урнаштыру	2.7.1
Фәнни тикшеренүләр үткөрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткөрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында башкарылган вакытта товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Эчке эшләр органнарын, Росгвардияне һәм хәрби хезмәт булган коткару хезмәтләрен өзәрләү һәм аларның	8.3

	эзерлегенә ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру.	
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре		
Склад майданчыклары.	Ачык һавада йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм бушату (стратегик запасларны саклаудан тыш).	6.9.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Профессиональ белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен арттыру эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары) урнаштыру	3.5.2
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Хайваннар өчен сыену урыннары (приютлар)	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү, хужасыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Көн күреш хезмәте	Халыкка яисә көн күреш хезмәтләре	3.3

күрсәтү	күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чөчтараш, химик чистарту, күмү бюрлары) урнаштыру	
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мөйдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кибетләр	Сәүдә мөйданы 5000 кв. м. тәшкит иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертәп, урнаштыру элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертәп, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларынан тыш, элемтә объектларын урнаштыру	6.8
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләренә юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Юл ялын тәэмин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәтү өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Автомобиль юу урыны	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

КС. Коммуналь объектлар зонасы.

КС коммуналь объектлары зонасы селитеб территорияләренә коммуналь хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары,	3.1.1

	насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация станцияләре, стоянкалар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, Корылмалар, карны жыю һәм эретү өчен кирәкле) (рәхсәт ителгән файдалануның өстәмә төре төп һәм шартлы рәвештә рәхсәт ителгән барлык төрләре өчен кулланыла)	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрлерен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Ремонт автомобилей	Размещение мастерских, предназначенных для ремонта и обслуживания автомобилей, и прочих объектов дорожного сервиса, а также размещение магазинов сопутствующей торговли	4.9.1.4
Эчке хокук тәртибен тәмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре эзерлегендә ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданның оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданның оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Кибетләр	Сүздә майданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4

Базарлар	Даими яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә мәйданында булмавын исәпкә алып; гаражлар һәм (яки) базарга килүчеләр өчен автомобильләр кую һәм (яки) стоянкалар урнаштыру	4.3
----------	---	-----

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен		
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Өлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы.

И1. Транспорт инфраструктурасы зонасы.

Транспорт инфраструктурасы объектлары зонасы И1 транспорт инфраструктурасы объектларын, шул исәптән автомобиль, һава, торба үткәргеч транспорт һәм элемент корылмаларын һәм коммуникацияләрен урнаштыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Автомобиль транспорты	Автомобиль транспорты биналарын һәм корылмаларын урнаштыру. Әлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә 7.2.1 (автомобиль юлларын урнаштыру), 7.1.2 (пассажирлар йөртүне тәмин итү), 7.2.3 (гомуми файдаланудагы транспорт стоянкасы) кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тотуны үз эченә ала.	7.2
Тимер юл транспорты	Тимер юл транспортының капитал төзелеш объектларын урнаштыру. Рөхсәт ителгән әлеге төрнең эчтәлегенә 7.1.1 (тимер юллар) - 7.1.2 (тимер юлларга хезмәт күрсәтү) кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала.	7.1
Су транспорты	Су юлларында суднолар йөреше өчен ясалма төзелгән эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капитал төзү объектларын урнаштыру, диңгез портларын капитал төзү объектларын урнаштыру, капитал төзелеш объектларын, шул исәптән диңгез һәм елга портларын, причалларны, пристаньнарны, гидротехник корылмаларны, навигация жиһазларын һәм суднолар йөрешен һәм су ташуларны тәмин итү, су транспортын заправкаларын урнаштыру.	7.3
Һава транспорты	Аэродромнар, вертолет майданчыклары (вертодромнар) урнаштыру, гидросамолетларны китерү һәм причал ясау өчен урыннар урнаштыру, һава судноларын очып китү һәм жиргә төшерү (китерү) өчен кирәкле очышларны һәм башка объектларны радиотехник тәмин итү, аэропортлар (аэровокзаллар) һәм пассажирларны утырту һәм утырту, аларга хезмәт күрсәтү һәм аларның куркынычсызлыгын тәмин итү өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һава юлы белән йөри торган йөкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәкле объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру	7.4
Торбаүткәргеч транспорты	Нефть үткәргечләренә, су үткәргечләренә, газ үткәргечләренә һәм башка торба үткәргечләренә, шулай ук аталган торбаүткәргечләренә эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение	6.8

	объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	
Юл ялын тәэмин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәтү өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юу урыннарын урнаштыру, шунда ук бергә сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгәрек таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренә чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

И2. Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы.

Инженерлык инфраструктурасы зонасы, 2 нче номерлы зур инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән, торбаүткәргеч транспорт һәм элемент корылмалары һәм коммуникацияләре өчен бүлөп бирелгән. Территориядән файдалану режимы норматив һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге зоналар.

СХ2. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру зонасы.

СХ2 зонасы авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру өчен кулланыла торган территорияләренә булдыруның хокукый шартларын тәмин итү максатларында бүленгән.

Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Терлекчелек	<p>Авыл хужалыгы терлекләре (эре мөгезле терлек, сарыклар, кәжәләр, атлар, дөяләр, боланнар)үрчетүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>авыл хужалыгы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материалны)житештерү һәм куллану</p>	1.8
Жәнлекчелек	<p>Кыйммәтле мехлы жәнлекләр үрчетү белән бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану</p>	1.9
Кошчылык	<p>Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану</p>	1.10
Дуңгызчылык	<p>Дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану</p>	1.11

Умартачылык	<p>Бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру;</p> <p>умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру</p>	1.12
Авил хужалыгын фәнни тәэмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалыгын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	<p>Яшь үсентеләрне авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культуралары үстерү һәм сату;</p> <p>авыл хужалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру</p>	1.17
Авил хужалыгы житештерүен тәэмин итү	Авил хужалыгы алып бару өчен файдаланыла торган машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авыл хужалыгы техникасы, амбарларны, су жыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник жиһазларны урнаштыру	1.18
Бакчачылык	Хужалык эшчәнлеген, шул исәптән күпьяеллык жиләк-жимеш культуралары, виноград һәм башка күпьяеллык культуралар үстерүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә гамәлгә ашыру	1.5
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Жылылык, жылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю	3.1.1

	корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияларын, суүткөргөчлөрнө, электр үткөргөчлөрнө, трансформатор подстанцияларын, газүткөргөчлөрнө, элемтө линияларын, телефон станцияларын, канализацияларнө, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханэлөрнө жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирөклө корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	
Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкөртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру	1.15

Шөһөр төзелеш регламентлары. Рекреацион билгеләнештөгө зоналар.

P1. Табигый ландшафтлар зонасы..

P1 табигый ландшафтлары зонасы гамәлдөгө табигый ландшафтны саклау һәм куллану өчен хокукый шартлар тәэмин итү, халык саулыгы, урманнарны саклау һәм яңадан торгызу мәнфәгатьләрндө экологик чиста әйләнә-тирә мохитне булдыру, аларны рациональ файдалануны тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрө		
Табигый территорияларнән саклау	Бу зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шөһөр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигый ресурслардан файдалану режимын үтөү, аеруча кыйммәтле жирләрнең үзенчәлекләрнән саклау.	9.1
Жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрө		
Спорт белән шөгыльләнү өчен мөйданчыклар	Спорт белән шөгыльләнү өчен мөйданчыклар	5.1.3
Обеспечение спортивно-зрелищных мероприятий	Размещение спортивно-зрелищных зданий и сооружений, имеющих специальные места для зрителей от 500	5.1.2

	мест (стадионов, дворцов спорта, ледовых дворцов, ипподромов) (5.1.1) Обеспечение занятий спортом в помещениях (Размещение спортивных клубов, спортивных залов, бассейнов, физкультурно-оздоровительных комплексов в зданиях и сооружениях	
Курорт эшчәнлеге	Аларны, шул исәптән, кешеләрне дөвәләу һәм савыктыру өчен, табигый дөвәләу ресурсларын (Минераль Су ятмалары, дөвәләу пычраклары, лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дөвәләу өчен файдаланыла торган башка табигый факторлар һәм шартлар), шулай ук дөвәләу ресурсларын дөвәләу ресурсларын дөвәләу-савыктыру жирләренең һәм курортның беренче зонасы чикләрендә дөвәләу-санитар яки санитар саклау округы чикләрендә юк итүдән һәм юк итүдән саклау.	9.2
Санаторий эшчәнлеге	Санаторийларны, профилакторийларны, бальнеологик дөвәләуларны, халыкны дөвәләу һәм сәламәтләндерү буенча хезмәт күрсәтүне тәэмин итүче пычрак дөвәләу хастаханәләрен урнаштыру; дөвәләу-сәламәтләндерү урыннарын (пляжлар, бюветлар, шифалы пычрак табу урыннары)урнаштыру; дөвәләу-сәламәтләндерү лагерьларын урнаштыру	9.2.1
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-жирсез гражданныр өчен куну пунктларын урнаштыру; күченеп килергә мәжбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт	3.7.1

	кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйлә рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Хезмәт гаражлары	Эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яисә вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләрендә каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру һәм саклау өчен.	4.9

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шөһөр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Р2. Рекреацион территорияләр зонасы.

Р2 зонасы халыкның ял итү урыннарын оештыру өчен билгеләнгән, үз эченә парклар, скверлар, бакчаларны ала.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Бу зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мохитнең аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шөһөр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле жирләрнең үзенчәлекләрен саклау	9.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшеллөндерү элементлары, төрлө төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капиталъ булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткөчлөр урнаштыру	12.0.2
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре эзерлегендә ярдәм итү өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; гражданныр оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданныр оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3

Спорт белән шөгыйльләнү өчен мөйданчыклар	Спорт белән шөгыйльләнү өчен мөйданчыклар	5.1.3
Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кибетләр	Сөүдә мөйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гәмәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь мөйдан	кв.м	1
Максималь мөйдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның	м	0

минимал чигенеше		
------------------	--	--

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шөһөр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шөһөр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар.

СН1. Махсус билгеләнештәге зоналар.

СН1 махсус билгеләнештәге зона ритуаль билгенештәге, туплау һәм калдыкларны күмү объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Ритуаль эшчәнлек	Зиратларны, крематорийларны һәм күмү урыннарын урнаштыру; тиешле дини корылмалар урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру	12.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткөргөчләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткөргөчләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация станцияләре, стоянкалар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, Корылмалар, карны жыю һәм эретү өчен кирәкле) (рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төре төп һәм шартлы	3.1.1

	рәвештә рәхсәт ителгән барлык төрләр өчен кулланыла)	
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчмәсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

СН3. Үлэт базын чикләүләр зонасы.

СН-4 зонасы Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрәндәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре таләпләренә туры китереп үлэт базларының санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

С3. Санитар-саклау утыртмалары зонасы.

Зона гамәлдәге нормативларга туры китереп санитар-саклау зоналарын оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

Житештерү предприятиеләренең, инженерлык корылмаларының санитар-яклау зоналарында капитал төзелеш объектларын урнаштыру санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары (утв) чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре таләпләрен үтәү шарты белән рөхсәт ителә. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән) һәм Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә (2001 елның 25 октябрәндәге 136 номерлы Федераль закон).

Махсус билгеләнештәге СНЗ территориясендәге жир кишәрлекләрен файдалану техник документларның гамәлдәге нормативларына, техник регламентларның таләпләренә һәм санитар нормаларга туры китереп башкарылырга тиеш.

11 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шөһәр төзелеше регламентлары.

Статья 27. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау.

1. Әлеге Кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану түбәндәгечә билгеләнә:

1) әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләргә исәпкә алып, картада билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата шөһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукий актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукий актларда билгеләнгән:

– Россия Федерациясе Су кодексы;

– Россия Федерациясе Жир кодексы;

– «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Атмосфера һавасын саклау турында» 1999 елның 4 маендагы 96-ФЗ номерлы Федераль закон;

– СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»;

– Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрәндәге 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән үлөт базларының санитар-яклау зоналары;

СанПиН 2.1.1279-03 «Зиратларны, күмү билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиеник таләпләр» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 35 номерлы карары белән расланган);

– СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәмин итү һәм эчәргә яраклы суүткәргечләр чыганаclarын санитар саклау зоналары» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расланган);

– СП 2.2.3670-20 «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауга гигиена таләпләре»;

– СП 36.13330.2010 «СНиП 2.05.06-85* Магистраль торбаүткәргечләр» (СССР Дәүләт төзелешенең 1985 елның 30 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган);

– СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* Шөһәр төзелеше. Шөһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

Әлеге Кагыйдәләрне эшлөгәндә әлеге Кагыйдәләрне эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий актлары кабул иткән чикләүләрнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлеләктәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кабул итәрлек куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәмин итә.

Предприятиеләрнең, оешмаларның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен төзиләр:

- беренче сыйныф предприятиеләре өчен - 1000 м;
- икенче сыйныф предприятиеләре өчен - 500 м;
- өченче сыйныф предприятиеләре өчен - 300 м;
- дүртенче сыйныф предприятиеләре өчен - 100 м;
- бишенче сыйныф предприятиеләре өчен - 50 м.

«Бишмунча авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирлекнең әйләнә-тирә мөхитенә тискәре йогынты чыганаclarы булган I, III, IV һәм V класс куркынычлылык объектлары урнашкан.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан җир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиНом 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Житештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тую төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханэләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участкалары, шулай ук яшәү тирәлегә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми кулланылыштагы дөвалау-профилактика һәм сәламәтләндрерү учреждениеләре;
- дару матдәләре, дару чаралары һәм (яки) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- Сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны эзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу урыннары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханэләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янғын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэмин итү станцияләре, автомобильләрне су белән тәэмин итү станцияләре.

4. Үлэт базларының санитар-яклау зонасы.

Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясә Кулланучылар күзәтчеләге хезмәтенә 2006 елның 3 маендагы 0100/4973-06-31 номерлы идарәсенә хаты нигезендә терлек зиратындагы санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту, себер түләмәсе йогынтысын тарату мөмкинлеген юкка чыгаручы махсус чаралар комплексын һәм туфракның һәм грунт суларының лаборатор тикшеренүләрен үткәргәннән соң, Россия Федерациясенә Баш дәүләт санитария табибы яки аның урынбасары карары буенча башкарылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенә төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләр күмелгән урыннардан читкә таралу мөмкинлеген булдырмау һәм үлэт базының санитар-яклау зонасы күләмен киметү тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак учагын яшерүне тәэмин итү;
- үлэт базының чиген терәк планга төшерү;
- периметр буйлап туфрак учагы ишелеп төшү, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;

- туфракның һәм суның лаборатор контролен оештыру, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымы буенча түбәнрәк.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофага дивар калынлыгы 0,4 метрдан да ким булмаска тиеш; терлек каберлеге 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма периметры буйлап чикләнергә тиеш; койма яки бетон саркофагадан 30 м радиуста 1 м биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы булдырырга кирәк.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үлэт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Үлэт базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм аларның территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- торак, ижтимагый биналар һәм терлекчелек комплексларын үлэт базыннан 1000 м якына урнаштыру;
- терлек көтү, печән чабу;
- жир һәм гуммияле калдыкны үлэт базыннан читкә чыгару.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- терлекләренә һәм көтүлекләренә 200 метрга якын урнаштыру;
- автомобиль, тимер юлларны аларның категориясенә карап 50-300 метрга якына урнаштыру;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләре нигезендә яшелләндерү (табигый үсемлекләр).

5. Автомобиль юлларының санитар аермалары.

«Бишмунча авыл жирлеге» территориясе региональ әһәмияттәге 3 һәм 4 категорияле автомобиль юлларын кисеп үтә. СП 42.13330.2011 8.21 п. нигезендә «Шәһәр һәм авыл жирлекләрен тәзү һәм планлаштыру» төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан 3 категорияле санитар аермалар 100 м, 4 категорияле - 50 м күләмендә билгеләнә. Шулай ук авыл жирлеге территориясе буйлап тимер юл уза, аның санитар аермасы 100 м тәшкил итә.

Санитария өзеклекләреннән файдалану режимы «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 билгеләнә.

Автомобиль юлларының һәм тимер юлларның санитар өзелүләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участкалары, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мөгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөваллау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;

- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм яримпродуктлар складлары;

- Сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны эзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Автомобиль юлларының һәм тимер юлларның санитар аермалары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан артмаган), идарә биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу корылмалары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янгын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газүткәргечләр, техник су белән тәмин итү өчен артезиан скважиналары, Техник су эзерләү өчен су суыту корылмалары, канализация насос станцияләре, эйләнештәге су белән тәмин итү корылмалары, автомобильләргә ягулык салу станцияләре, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре.

6. Магистраль торба үткәргечнең санитар аермасы.

Элмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен магистраль газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм азык – төлекүткәргечләр кисеп үтә, аларның санитар аермалары «СНиП 2.05.06-85*Магистраль торба үткәргечләр» нигезендә, диаметрына карап, 100-200 м, продукт үткәргече өчен-2000 м тәшкил итә.

Торба үткәргечләрнең санитар өзелеше чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- шәһәрләр һәм башка торак пунктлар;
- бакча йортлары, дача бистәләре булган коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары;
- сөт заводлары;
- файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары;
- индивидуаль хужалар автомобильләре өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар 20 дән артык автомобиль санына;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.);
- 3 катлы һәм аннан югарырак торак биналар;
- гидро-, электр станцияләре; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- магистраль торба үткәргеченә карамаган су үткәргеч корылмалар һәм насос станцияләре;
- 1000 м³ тан артык саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыеклыклар һәм газлар складлары; автомобильләргә ягулык салу станцияләре;

- торбаүткәргечләргә, мачталарга (манараларга) һәм күпканаллы радиорель элементә линиясенә мачталары (манаралары) һәм корылмалары; Россия Элемтә министрлығының һәм башка ведомстволарның күпканаллы радиореле линиясенә корылмалары; телевизион манаралар һәм башкалар.

7. Магистраль торба үткәргечләрнең сак зонасы.

Торбаүткәргечләргә зыян китерү мөмкинлеген булдырмас өчен, сак зоналары билгеләнә. Үткәргечләрнең сак зонасы күләме магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре белән билгеләнә (Россия Дәүләт техник күзәтчелек идарәсенә 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган) һәм торбаүткәргечләрнең саклау зоналарында жирләрдән файдалану тәртибе турында (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 20 августындагы 395 номерлы карары белән расланган.).

Продукт үткәргечнең сак зонасы күләме-100 м, башка магистраль торба үткәргечләр өчен-25 м. труба үткәргечләрнең сак зоналарына кергән жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алынмый һәм югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләр башкару өчен алар тарафыннан файдаланыла.

Сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- предприятие житәкчесе тарафыннан расланган эш планы буенча ремонт һәм реконструкцияләгәндә башкарылучы тирәнәйткечләрдән тыш, проектта каралмаган канализация коеларын һәм башка тирәнәйтүләргә урнаштыру;
- мелиоратив жир эшләре, сугару һәм киптерү системалары житештерү;
- Тау, төзелеш, монтаж, шартлаткыч эшләр житештерү, грунтны планлаштыру;
- скважиналар, шурфлар урнаштыру һәм грунт пробаларын алу белән бәйле геологик күтәрү, эзләү, геодезия һәм башка эзләнү эшләре житештерү.

Газ үткәргечен эксплуатацияләүче оешма белән килешү буенча рәхсәт ителгән куллану төрләре үз эченә:

- төрле корылмалар һәм корылмалар төзү;
- агачлар һәм куаклар утырту, азык, ашламалар һәм материаллар туплау, печән һәм салам эскертлау, терлек тоту, Балык тоту, колка һәм боз эзерләү;
- торбаүткәргечләр трассасы аша юллар һәм кичүләр кору;
- автомобиль транспорты тукталышларын, тракторларны һәм механизмнарны урнаштыру,
- бакчалар һәм бакчалар урнаштыру.

Ликвидацияләнгән нефть скважинасының сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- төзелешнең теләсә нинди төрләре.

8. Электр тапшыру линияләренең сак зонасы.

ГОСТ 12.1.051-90 «Электр куркынычсызлыгы. Электр тапшыру линияләренең сак зонасында куркынычсызлык арасы 1000нән артык» нигезендә жирлек территориясе буенча узучы электр тапшыру линияләренең сак зоналары 20 м (110 кВ көчәнеше белән ВЛ өчен), 15 м (35 кВ көчәнеше белән ВЛ өчен) һәм 10 м (10 кВ көчәнеше белән ВЛ өчен) тәшкил итә

Электр тапшыру линияләренең сак зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүнең куркынычсызлыгын һәм өзлексезлеген бозарга мөмкин булган гамәлләр үткөрү, алар барышында кешеләргә карата куркыныч туарга мөмкин;
- ягулык-майлау материаллары саклагычларын урнаштыру;
- чүплекләр урнаштыру;
- шартлаткыч эшләр башкару;
- ут үрчетү;
- сыек һәм коррозия матдәләре һәм ягулык-майлау материаллары ташлау һәм агызу;
- терәк үткәргечләргә һәм аларга чит әйберләргә якынаюга, шулай ук терәкләргә күтөрелү;
- экстремаль һава шартларында һава электр тапшыру линияләренең сак зонасында эшләр башкару һәм булу.

Электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүче оешма белән килештереп, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре үз эченә ала:

- төзелеш, монтаж һәм кыр эшләрен башкару,
- агач утырту һәм кисү,
- азык, ашламалар, ягулык һәм башка материаллар туплау,
- йөк белән гомуми биеккә булган яки юл өслегеннән йөксез генә 4 м дан артык булган машиналар һәм механизмнар өчен юллар төзү.

9. Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналары.

2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә, су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суны санитар саклау зоналары» санитар саклау һәм су белән тәэмин итү чыганакларын пычратудан саклау максатларында алардан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс: беренче пояс – катгый режимлы пояс, шулай ук икенче һәм өченче пояс – чикләү поясы керә.

Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә чишмәләр һәм су алу скважиналары бар. Күрсәтелгән чишмәләр һәм скважиналар өчен өч пояс составында санитар саклау зоналары эшләнмәгән, шуңа күрә беренче ЗСО поясы гына 50 м күләмдә күрсәтелгән. Проектларны эшләү һәм икенче һәм өченче пояс чикләрен исәп-хисап ясау зарур. Аларны куллану режимы СанПиН 2.1.4.1110-02 билгелиләр.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- зур кәүсәле агачлар утырту;
- суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу;
- торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зонасының II пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- эшкәртелгән суларны жир асты офыclarына кертү һәм жир асты байлыкларын жир асты байлыкларына күчерү;

- ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламосаклагычлар һәм жир асты суларының химик пычрануы куркынычы тудыручы башка объектлар складларын урнаштыру;

- зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрануына китерә торган башка объектларны урнаштыру;

- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;

- төп файдаланудагы урманны кисү.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, жир асты суларын файдаланганда гына, су йөртү офыгын пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III поясы чикләрендә рөхсәт ителә.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламын бозуга бәйлә яңа төзелеш.

10. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе һәм яр буе саклау полосалары.

Су саклау зоналары булып, өслек су объектларының яр буе линиясенә якин урнашкан, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, куылуын, аларның суларын агызуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хужалык һәм башка төр эшчәнлекне тормышка ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә Яр буе саклау полосалары билгеләнә, алар территорияләрендә хужалык һәм башка төр эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә.

Яр буйлары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәэмин итү максатларында бүлеп бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләренә су саклау зоналары киңлегә аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр - 50 м күләмендә;

- 10 км дан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;

- 50 км һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Елганың чишмә башына кадәр 10 км озынлыкта су саклау зонасы яр буе саклау полосасына туры килә. Елганың, инешнең чишмә башына су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосасының киңлегә су объекты ярының текәлегенә бәйлә рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә кире авышлык өчен - 0°, 40 м тәшкит итә, текәлек өчен 3° һәм аннан да күбрәк авышу өчен - 50 м.

Шулай итеп, Кама елгасының су саклау зонасының киңлегә 100 м тәшкил итә, аның кушылдыклары һәм сулыклары-50 м. Кама елгасы һәм аның кушылдыклары өчен яр буе саклау полосасы 50 м күләмендә кабул ителде.

Гомуми кулланылыштагы су объектының яр буе линиясе буенда яр буе полосасы билгеләнә. Бутинка елгасы яр буе полосасының киңлегә-20 м, калган сулыклар-5 м. су объектына гражданның ирекле үтеп керүен тәмин итү максатларында яр буе полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм башка күчәмсез милек объектлары өчен билгеләнә:

- тыелган куллану төрләре;
- бассейн һәм башка территорияль идарә органнары белән махсус килешенеп, әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ачык тыңлаулар процедураларынан файдаланып, вәкаләтле дөүләт органнарының су фондын куллану һәм саклау буенча рөхсәт ителергә мөмкин булган шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре.

Елгаларның су саклау зоналары, башка су объектлары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм башка күчәмсез милек объектларынан файдалануны тыю төрләре:

- агынты суларны туфрак ашламалар өчен куллану;
- зиратларны, үләт базларын урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләр күмү;
- үсемлекләрнең корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктавы, аларның юллар буйлап йөрүләренән тыш, юлларда һәм махсус жиһазландырылган урыннарда тукталышлары да бар.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кертү һәм эксплуатацияләү рөхсәт ителә, су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан саклауны тәмин итә торган корылмалар белән жиһазландыру шарт.

Яр буе полосасында файдалануның тыелган төрләре:

- жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- Механик транспорт чараларын кулланып хәрәкәт итү.

Су объектларының яр буе полосасы чикләрендә (механик транспорт чараларын кулланмыйча) алар янында йөрү һәм торы, шул исәптән һәмәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын жәлеп итү өчен рөхсәт ителә.

11. Файдалы казылма ятмаларының тау өемнәре.

«Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе Ромашкино нефть ятмасының тау бүлеп бирелгән чикләрендә урнашкан.

Жир асты байлыктарының аерым участкаларыннан файдалану илнең оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү, жир асты байлыктарыннан рациональ файдалану һәм саклау, әйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яки тыелырга мөмкин.

Территорияләргә файдалану өчен махсус шартлары булган торак пунктлар һәм зоналар территорияләрендә жир асты байлыктарыннан файдалану халыкның тормыш һәм сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохитне саклау, биналар һәм корылмаларның сакланышы, шул исәптән тау эшләнмәләренең, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлыктарыннан файдалану белән бәйлә башка корылмаларның сакланышы куркынычын тудыра алган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Пользование недрами на особо охраняемых природных территориях осуществляется в соответствии с режимом особой охраны их территорий.

» Жир асты байлыктары турында " 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Федераль законның 25 статьясы нигезендә файдалы казылма ятмалары майданнары төзү, шулай ук аларның яткан урыннарында жир асты корылмаларын урнаштыру файдалы казылмаларны чыгару мөмкинлеген тәэмин итү яки төзелешнең экономик максатка ярашлы булуын исбатлау шарты белән генә жир асты байлыктарының дәүләт фонды белән идарә итүнең федераль органы яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рәхсәте белән рәхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары майданнарын үз белдегә белән төзү төзелгән объектларны рекультивацияләү һәм демонтажлау буенча башкарылган чыгымнарны һәм чыгымнарны капламыйча туктатыла.

Статья 28. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документлар әзерләнгән һәм бирелгән саен, күрсәтелгән документлар әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

Статья 29. Гавами сервитутларның эш итү зоналары.

Гавами сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагыла һәм жир кишөрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

12 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәленә кагылмаган төп территорияләр һәм жирләр күрсәтелә, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – махсус сакланыла торган табигый территорияләр, урман фонды жирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар.

Әлеге бүлектә гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм жирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми һәм таратылмый торган гомуми кулланылыштагы территорияләр һәм жирләр бүленергә мөмкин:

Билгеләмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләре аталышы
ВФ	Су фонды жирләре
ЛФ	Урман фонды жирләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдалану территорияләре
СХ1	Авыл хужалыгы жирләре

Статья 30. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләренә һәм жирләренә билгеләү.

ВФ. Су фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЛФ. Урман фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ДПИ. Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 4 өлешенә 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре өчен таратылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану вәкаләтле органнар тарафыннан федераль законнар нигезендә билгеләнә.

ТОП. Гомуми файдалану территорияләре.

Территорияләренә билгеләү:

- парклар;
- яр буе;
- өстәмә корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура: бассейннар, фонтаннар, кече архитектура формалары;
- уен майданчыклары, милли уеннар өчен майданчыклар;
- спорт майданчыклары;
- аттракционнар комплекслары;
- жәйге театрлар һәм эстрада;
- тир;
- яшелләндерү;

